

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-FORENSIS

DE
**TERMINO ANIMA-
TIONIS FOETUS
HUMANI,**

Wenn das Kind im Mutter-Leibe die Seele
empfängt;

QVAM

AUSPICE DEO PROPITIO

Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſe Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

P R Æ S I D E

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

POTENTISSIMI REGIS BORUSSIÆ CONSILIARIO AULICO,
MEDICINÆ ET PHILOSOPHIÆ NATURALIS PROFESSORE PU-
BLICO ORDINARIO FACULTATIS MEDICÆ DECANO
SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Praeceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMIS IN MEDICINA HONORIBUS, ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS

HORIS LOCOQVE CONSVETIS,

ANNO MDCCXXIV. D. XI. NOVEMBER,

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET,
AUCTOR ET RESPONDENS

LUDOVICUS HANSEN,

GRABOVIO - MEGAPOLITANUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis JOANNIS CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.

AMINO ANIMA
TOMAS FORBUS
GILBERTUS
LUDOVICO
DICTI MEGALOBITANORUM
DNI D. MAGISTRI B. N. P. P. P.
DICTI D. DOMINO S. P. N.
LUDOVICO S. P. N.

SERENISSIMO
AC
CELSISSIMO DUCI AC DOMINO,
DOMINO
CHRISTIANO
LUDOVICO,

DUCI MEGAPOLITANORUM,
PRINCIPI VENEDORUM, SVERINENSIVM ET
RATZEBURGENSIVM, NEC NON COMITI SVE-
RINENSIVM, TERRARVMQVE ROSTOCHII
ET STARGARDIÆ DOMINO,
ETC.

DUCI AC DOMINO SUO
CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME
AC
CELSISSIME DUX
CLEMENTISSIME PRINCEPS
AC DOMINE.

Incomparabilia & Magno Principe dignissima celsi
animi ornamenta concurrunt in SERENISSI-
MA TUA PERSONA atque in centro tan-
quam conspicienda sese præbent.

Id quod exteri non nisi summa admiratione innum-
erisque laudibus extollunt; Humillimi vero dulcissi-
mæ Patriæ incolæ maxime pio corde venerantur & pro
summa consolatione tot miseriarum hætenus perpeffa-
rum subjectissimo pectore agnoscunt: Imo futuræ pro-
speri-

speritatis spem in **TANTO PRINCIPE CLE-**
MENTISSIMO, SERENISSIMOQUE
SOBOLE FRIDERICO prævidentes & humil-
lime collocantes **CELSISSIMÆ DOMUS**
MEGAPOLITANÆ sempiternam Conservatio-
nem, Augmentationem, Florem & Splendorem a Domi-
no Dominorum indefinenter flagrant. Quid ergo inter
tot obsequiosissimos subditos me diutius cōmoraretur?
quin ante Pedes **CLEMENTISSIMI DUCIS**
AC DOMINI MEI devotissima submissione con-
fitear, quanta religione etiam extra patriam studiorum
gratia degens, quantove subjectissimi animi candore
TANTUM PRINCIPEM semper coluerim ac
veneratus sim: Sub **CUJUS CLEMENTIÆ** alis natus
& educatus sum. Cujus **SERENISSIMA DO-**
MUS Parentem meum, quamdiu in vivis erat a teneris
annis, omni Clementia & promotione prosequuta est; il-
lo vero mortuo viduam matrem una cum misellis or-
phanis patre destitutis **POTENTISSIMA** tutela, variis-
que Clementiæ signis hætenus sublevavit atque susten-
tavit. Reddo ergo **SERENISSIME DUX,** quæ debeo;
humillima spe fretus, fore, ut hisce studiorum meorum
primitiis, qualescunque sint, aditus ad **PRINCIPIS AC**
DOMINI MEI SERENISSIMI CLEMENTIAM erga
literarum & artium cultores longe lateque celebratam,
non præcludatur. Summum vero Principum Principem
intimis

intimis suspiriis jugiter flagito, velit TE SERENISSI-
ME DUX una cum CELSISSIMA DUCISSA, FLO-
RENTISSIMISQUE PRINCIPIBUS infinita benedictio-
ne & omnis generis prosperitate TANTIS PRINCIPI-
BUS conveniente coronare & accumulare; Ne ex An-
tiquissima REGIA atque DUCALI STIRPE per innu-
mera secula deficiat, qui Provinciis hæreditariis impe-
ret; Pace externa & interna Sanitate, Splendore, Po-
tentia, omnique felicitate perpetuo fruatur. Id quod
humillima devotissimave submissione ad finem vitæ
fovet

**SERENISSIME DUCIS
PRINCIPIS AC DOMINI CLEMEN-
TISSIMI**

Dabam Hake die XI. Novembris
M DCC XXIV.

subjectissimus humillimusque

LUDOVICUS HANSEN.

Corpus iners animam quo tempore sentiat almam,
Segneque perpetua morte levetur onus?
Arguta calido dum mentis acumine volvis,
Volvis; ut inventum tollere Amice queas.

Spiritus unus inest nobis, animæque reguntur
Unius officio corpora bina vago.

Volvitur automaton vitiatum pondere retro,
Deme rotas, animam, futile stabit opus.

Nos animam studiis paribus nutrimus eandem,
Aut tu, cum fugias, aut ego truncus ero.

Ast animo vereor, ne te mea causa sequatur,
Mercuriusque anima splendidus ore vacem.

Ingenii hoc Dotes, Veneres quoque corporis edunt,
Moribus unde meis flamma petita nitet.

Sed nituit, niteatque precor; si fulserit alma,
Connitar studiis fortius ire comes.

Quo fugis alter ego, nil fœdera nostra morantur,
Nil mea vota valent, quo fugis alter ego?

Erigor. Haud animos, ceu corpora dividit ora:
Spiritus aërias nititur ire vias.

Hinc quoque cum reliquis meritis gratatus honores,
Grandia cum nequeam, munera parva fero.

Dumque sequi vetitum, precibus comitabor Amicum,
Ito Bonus, sinuat carbasia nauta. Vale.

*Quibus perpetua recordationis ergo Amico in paucis dilectissimo de Honoribus Doctoribus applaudere voluit
Eidem devotissimus*

J. G. Himfel,
Riga-Livonus. M. C.

Huc bona fors propera superas delapsa per auras,
Fortunaque meas obsequiosa preces.
Effice felices currant mensesque, diesque.
Face hora infelix, te duce nulla, fluat.

Hæc Doctissimo Hanso scribere voluit

F. A. Stephanus Mackius,
M. C. Lugduno-Gallus.

Wer Fleiß und Tugend liebt/ trägt Ruhm und Glück davon.
Die Weisheit wird Ihn nicht in Staube liegen lassen.
Sie giebt nach Schweiß und Müß Vergnügungs- vollen Lohn/
Und wird Ihn in der Zahl der liebsten Söhne fassen.
Mein Bruder/ dieser Satz trifft jetzt bey Dir auch ein.
Du willst zum andern mahl des Fleißes Früchte zeigen
Und heut als Doctorand auf dem Catheder seyn/
Drum kan mein Bruder- Herz die Freude nicht verschweigen.
Ich wünsche Dir von GOTT unzählig Wohlergehn.
Und da der Himmel uns so weit von ander trennet/
Doch ungewiß/ ob wir uns einsten wieder sehn/
So bin ich zwar betrübt/ doch froh/ weils GOTT ernennet.
Nur bitt ich/ laß es nicht bey unsrer Trennung heißen/
Wer aus den Augen kömmt/ der kömmt auch aus dem Sinn.
Laß Zeit und Ort das Band der Liebe nicht zerreißen.
Nun lebe wohl! doch denck/ daß ich dein Bruder bin.

Carolus Leopoldus Hansen,
Grabovio-Megapolitan. Chir. Stud.

Q. D. B. V.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-FORENSIS.

DE

TERMINO ANIMATIONIS FOETUS HUMANI.

PROOEMIUM.

Nihil est tam arduum, quod non ingenio humano cedere videtur: Paradoxon & e diametro oppositum videtur hocce effatum dicto illi Hippocratico in primo Aphorismorum posteritati relicto; *Ars longa, vita brevis, occasio anceps, experimentum fallax.* Illud enim viribus humanis attribuit, quod hoc illis demit. Finem vero, quem utriusque dicti Autores respererunt, si consideramus, facile ipsi conciliationem admittunt eo collimantem, ut literarum cultoribus, imprimis vero philiatris calcar quoddam adderent, ne unicum diem sine linea præterire paterentur. Habent sane philiatri præ cæteris, cur tam exactam

A tem-

temporis rationem habeant? quo omni nitantur nervo studioque: Nam, quot eruditionis partes pertinent ad perfectum Medicum? juxta *Neucranzii Idem perfecti medici?* B. *Bohnum De officio Medici duplici.* Ne dicam quibus expressionibus *Werckmeisterus* *uitur, in disput. De Filo Ariadneo in studio medico pertexendo.* ex cujus præfatione hæc pauca tantum adducam. *Horrescit animus, mens hebescit, languescunt membra, obrumescit lingua: Si in studio suo, quod Philiatro percurrendum tot circuitus, meandros & perplexos cursus perspexerit &c.* Id ipsum pluribus ulterius probandum esset; Ne vero BL. recensione omnium perfecti Medici requisitorum molestus sim, illi præter jam laudatos Autores adhuc evolvendos omitto: *Dn. D. Præsida. Patroni ac Præceptoris mei in æternum venerandi* *Introduc. ad universam Med. Part. I. Præfat. ad Physiologiam & in Juris. Prudentia Medica jam sub prelo sudante Cap. I. & Job. Mar. Lancisi Dissertatio: de recta studiorum medicorum ratione instimenda, quæ operibus ejus annexa est: Kyperus in tract. de Medicinam rite discendi & docendi methodo.* Hisce positis unicum maxime arduum e medicina in testimonium proferamus theoremata, quò elucescat, num priori dicto aliqua veritas insit, nec ne? scilicet num omnia cedere videantur ingenio humano. Possent quidem tot artium inventiones, & emendationes, quæ ad summam pene perfectionem redactæ sunt, de ingenii viribus manifesta testimonia esse, magis autem idem elucescit ex illis rebus quæ sola mente considerandæ sunt, nec in sensus crassiores cadunt, ejusmo-

sententia Dei, gentilismus & Atheismus ortum suum traxerint sane detestandum, cum nullum Deum crederent, nisi quem viderent, aut de quo hos vel illos effectus actu provenire sensuali & crassa convictione intelligerent, qua de re omnes antiquorum temporum scriptores & ipsa sacra scriptura quamplurima proferunt testimonia. Nihilominus tamen, mens seu ingenium hominis ita comparatum est, ut ab aliis rebus externis abstrahendo interna & subtilia sibi proponere possit, quale quid in nonnulla extasi similibusque casibus experiri licet, quamquam etiam libenter concedendum sit, quod illa, quæ in mente clare percipimus, non ita clare proponi ac demonstrari possint, quare dicunt. Ich weiß es wohl aber ich kans nicht hervorbringen. quia ideæ similes deficiunt, a rebus materialibus desumptæ, quibus mentem nostram explicaremus. Si itaque has mentis operationes, cum cæteris effectibus & actibus, manifesto ab anima provenientibus & dependentibus colligamus, hisque ex revelatione cognitæ animæ proprietates adjungamus, & hoc factò sine præjudicio, pauloque tranquilliori animo perpendamus & rulinemus, cunctaque à crassis objectis corporeis pro virili abstrahendo diducemus; tunc utique nobis obtigerit, ut animæ vires ac qualitates paulo curatius penetremus. Nam effectus testatur de sua causa: modum fiendi vero demonstrare velle idem esset ac aquam cribro haurire, interim tamen veritas facti adest. Scilicet ingenio plurima cedere, si industria & methodo combina-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 5

binatur. Aft! ne in primis limitibus de hac materia difcurrendo præfationis fines excedam, neque ab ipfo proposito diftrahar, fufficiet hac occasione indicaffe, quod *Dn. D. Præfes* peculicrem tractatum de hac materia digniffima ediderit, ubi proluxius de anima ejusque viribus & qualitatibus actum eft: Nimirum in *Scriptis Philofophico-Medicis*, & in *Schediæmate de Admirandis Anima præcipue humane effectibus ad Illuftr. Schræckium &c.* ut & de occultis anime humane operationibus. Me vero, cum difsertationem quandam Inauguralem, fpeciminis loco, conſcribere deberem, ante dictum effatum audaculum fecit ex ardua Animæ doctrina thema quoddam pertractandum feligere, quo tentarem, num ingeniolo meo concefſum eſſet, invenire, quo temporis puacto foetus humanus animæ rationalis particeps fiat, quia hæc materia in omnibus facultatibus ita dictis ſuperioribus, præcipue vero in Medicina Forenſi, magni ponderis eſt. Occaſio vero hujus thematis mihi fuit laudatus *Dn. D. Præfes in ſua Jurisprudentia Medica* mox in lucem proveniente; Ubi in capite de Animatione & Abortu differentiam ICtorum inter animatum & inanimatum foetum, hancque ſequentes pœnas ordinarias & extraordinarias allegavit, mihi que in hac materia caſum pro exercitio in Collegio privato elaborandum concedidit, cuiquoq; debeo, ſi in hac materia aliquid boni protulero. Cum vero ad ſtabiliendum terminum animationis neceſſe fit noſſe, unde anima proveniat; illud vero hæctenus pro & contra diſputatum fuerit, non de nihilo erit, omnes de

de hac re hypotheses breviter recensere & ex his probabiliorem sententiam eligere. Cui deinde argumenta pro certo animationis termino pugnancia superstrui possint. Quo facto usus in Medicina theoretico-practica & Forensi ex hoc themate promanans demonstrandus veniet ex quibus omnibus etiam Theologi & Philosophi aliqualem haurient usum. Erit itaque Disputatio nostra solennis occupata circa **TERMINUM ANIMATIONIS FOETUS HUMANI**. Virium nostrarum autem imbecillitas post lapsum deplorandum eo devenit, ut ex nobis quatenus nobis ipsis nihil boni producere valeamus, testante scriptura sacra; ergo D.O.M. devotissimis precibus imploro, velit conatibus meis qualescunque sint, clementer adesse, quo in sui ipsius gloriam cedant, & homo internum suum principium atque ortum maxime admirandum cognoscat, indeque eo majores ipsi gratias agendi causas inveniat.

CAPUT I,

DE

Significatione Vocum.

§. I.

Antequam ad rem ipsam me accingam, opus est, ut de significato verborum quædam adducam, ne peregrinus & alienus sensus illis obtrudatur.

Significatio vocis, Termini. Vox *Terminus*, quid significat notissimum alias est; sumitur vero varie, mox enim intelligitur sub hac voce notio

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI 7

notio quædam; qua verba uni vel alteri scientiæ & arti 1) *Terminus*
 propria ac usitata exprimentur; tunc vocatur tale ver- *Technicus.*
 bum *Terminus technicus a re & ars.* Germ. *Kunst Wort*
 quod scilicet in hac vel illa arte vocabulum hoc rece-
 prum sit ad exprimentam mentem. Talibus terminis
 technicis quævis scientia, tam Theologia quam Jurispru-
 dentia, Medicina & Philolophia, omnesque artes tam
 liberales quam opificiarie gaudent.

§. II.

Porro comprehenditur sub voce *Termini* certus qui- 2) *Terminus*
 dam locus vel spatium e. g. si in physicis de motu agitur, *significat*
 sæpe occurrunt hæc verba. *Terminus a quo, Terminus locum.*
ad quem: Scilicet illud specialissimum loci cujusdam
 spatium, a quo venit motus vel aliud ejusmodi ad
 quod pertingit. *conf. D. D. Præsidis Physica cap. 3. §. 33.*
 Eandem quoque significationem obtinet in mathemati-
 cis & aliis similibus Doctrinis & disciplinis.

§. III.

Denique sumitur *Terminus* pro certo quodam tem- 3) *Terminus*
 poris puncto, sive sit ultimum in quo aliquid desinit, sive *significat*
 primum in quo aliquid incipit sive intermedium in quo a- *tempus.*
 liquid existit, versatur vel quiescit. Exinde terminus ali-
 quando idem est ac finis seu terminatio, uti de morbis di-
 citur, quod vel ad salutem vel ad mortem terminentur &c.
 Subintelligitur quoque dies quidam constitutus ad hoc
 vel illud negotium perficiendum vel tractandum: Quo si-
 gnificatu apud Jætos & incommuni vita usitatissima est hæc
 vox. e. g. *Terminus solutionis, Terminus præscriptionis,*
Terminus ad audiendam sententiam &c. Germanice, *ein*
termin ansetzen oder eine Zeit bestimmen. Nos vero hoc lo-
 co sub voce *terminus* intelligi volumus, illud temporis
 punctum, quo negotium quoddam initium capit & in
 actum deducitur.

§. IV.

Altera vox *animatio* est utique clara & significatio *Animatio*
ejus quid est

§ DISSERTATIO INAUGURALIS,

ejus notissima: propter duplicem vero sensum scilicet ænigmaticum & proprium, utrumque respiciam.

1) *ænigmatica.*

Ænigmatice sumitur Animatio apud Alchymistas in negotio transmutationis metallorum, quando e. g. terra alba foliata est fermentanda cum aqua sulphuris philosophica vel cælesti ut vocant &c. Nam scriptores Alchymicæ semper mysticis & ænigmaticis verbis sensum involvunt, ne arcana publici juris fiant & unicuique statim manifesta & nota reddantur.

2) *Metaphorice.*

Metaphorice quoque sumitur in multis negotiis in vita communi occurrentibus huc non pertinentibus. *Proprio* vero Animatio audit ille generationis actus, sub quo anima humana communicatur fœtui in utero materno. Wenn das Kind in Mutterleibe anfängt zu leben und besetzt wird oder die Seele empfängt. Nam vita testatur de præsentia animæ, posita vita ponitur anima & vice versa, absente anima deest vita de qua re infra ulterius dicendi occasio forsitan occurret Cap. III. De termino animationis decernendo.

3) *Proprie.*

§. V.

Animatio ab anima. Quid. Anima?

Derivatur vero animatio ab anima, num vero anima ab *ἀνεμος* ventus vel spiraculum, aut aliunde originem ducat, hic non inquirendi locus est. Sufficit nos per animam intelligere. Principium seu Ens illud incorporeum, immateriale, immortale, spirituale & rationale, corpori mechanica dispositione prædito inexistens, idque motibus rationaliter instruens. Confer. *Do. Præs. Physiol. Cap. I. de Natura ejusque Physic. Med. Cap. I. De principio rerum imateriali.*

§. VI.

Una est anima.

Num vero anima sit triplex, juxta Aristotelem ejusque asseclas, scilicet Vegetativa, Sensitiva, Rationalis, hic non perquirere lubet, cum sufficienter ad hanc hypothesein responsum sit à quamplurimis Autoribus. Quod scilicet Vegetatio & Sensatio sint qualitates ab una anima

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 9

anima rationali provenientes & hanc ob rem entia præter necessitatem non esse multiplicanda. Confer. *Illustr. Stablii, Theoria, Dn. D. Præsidis Physiologia nec non Excell. Dn. Coschwitzii Patroni ac Præceptoris omni observantia prosequendi. Physiologia, Rivini Disp. de spiritu vitali, Castmannus in Psychologia*, multique alii, præsertim Cartesiani, qui præter rationalem nullam admittunt animam Pulchre *Job. Bodinus in Theatro Natura lib. IV. De anima p. m. 485. seqq. scribit: Th. Quibus nam argumentis probari possit unam esse unius hominis animam?*

Resp. Quia corporis unius naturalis una est actu forma, quod si plures animas homini tribuamus, idem quoque de cæteris animalibus, iudicium relinquetur: Ex quo sequetur in uno homine tres homines, in eodem Bove diuos contineri Boves, quia forma dat essentiam rebus: Absurdum est consequens, ergo illud ex quo sequitur, scilicet plures animas esse in eodem subiecto. Neque enim definiiri posset ejusmodi animal, cui tres forma id est differentia tres unius ejusdemque generis seu materia subessent. & pag. 487. dicit: Una res est que hanc disputationem de anima conturbavit, quod plerique vires anima cum substantia ipsius & sensus ipsos cum sentiendi facultatibus confuderunt. Demonstratum superius est, corruptis anima partibus ac sensibus instrumentis, nihil de anima viribus interire, ut oculis crassiore tunica obductis, nihil de visuâ anima facultate perire, quoniam detracta pellicula vel detorsa macula, quasi velo sublato videri anima. Sed cum facultates sensuales anima percunt integris sensibus, anima subsistere non potest, ut ignem a missa facultate calefiscendi extinguere necesse est: Qui igitur animam vegetalem, sensualem in homine re ipsa distinguunt, perinde faciunt, ac si dicerent, animam visualem, tactualem, expultricem, generatricem, coctricem, plures esse animas &c. & porro p. 488. dicit. Neque enim anima ut pharmaca miscetur, nec ortu facultatis intellectuales prio-

B

res

res facultates conquiescunt: sed ab una & eadem anima vires quasi à fonte salientes procedunt per organa unicuique parti corporis consentanea: Partibus autem corruptis aut ligatis functiones quidem animæ ad eas partes, quasi sopite existunt: sed nos magis pereunt facultates, quam pictura scientia, rescripta manu architecti: Eriam si anima cadaveri superstes nihil amplius ageat facultate vegetandi coquendi & gignendi: & porro p. 489. scribit: Th. Quæ igitur ratio movit Platonem, Philoponum, Ammonium &c. ut tres animas in homine constituerent? M. Resp. Quia cum organa locis & officiis distincta viderent, animas quoque dividi putarunt: Sed si ex officiis & usu partium animarum numerum exigamus, profecto animas quatuor habituri sumus, imò vero totidem quot membra: Qua ratione animas in humano corpore sexcentas inesse dicemus. Itaque medici paulo melius: qui spiritum vitalem à corde, animale à cerebro, naturalem à pectore, genitalem à testiculis proficisci dicunt? Sed omnia verissime facultates animæ dicuntur. Hæc sunt, quæ præclarus ille Philosophus jam suo tempore agnovit de triplici anima & tot Spiritibus in corpore humano effectis: quæ hac occasione adducere non incassum duximus, præsertim quia aureus ille liber non in omnium manibus est, momenta vero ab illo proposita rationi respondeant. Conf. D. Schacheri Disput. de Consideratione animæ rationalis medicæ. D. Læschner diff. Cogitationes sobriæ de anima: D. Vesti. Diff. de Animæ Habitudo ad corpus &c. D. Jacobi Disp. de Anima causa morborum proxima &c.

S. VIII.

Quid Fœtus.

Fœtus denique vocatur noviter oriundus homo. Si enim perpetrato coitu fœcundo maris & fœminæ, in abdomine matris ovulum quoddam turgefactum ab ovario secessum, per tubam Fallopianam in uterum devolutum, mediante congressu seminis virilis motu vitali intru-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. I 1

structum & cum petiolo ad parietem uteri internam accrescit, vocatur conceptus. Si porro ibi formatur, asservatur & nutritur, usque legitime post novem menses, praternaturaliter vero per abortum excluditur dicitur foetus. Distinguunt etiam Autores foetum embryonem & partum, dum foetum vocant, quando viscerum, hepatis, cordis, cerebri, &c. indistincta adhuc & informia sunt rudimenta: *Embryonem* vero, si omnes partes perfecta sunt, & *Partum* quando mox exclusio insequitur; quia actus exclusionis itidem *partus* vocatur, qui non cum embryo confundendus est: Quo facto denique in lucem editus *infans* vocatur. Sed hae distinctiones non ab omnibus autoribus observantur, quia ut plurimum pro Synonimis habentur: interim haec nosse juvabit ad intelligendam veterum scriptorum mentem. Foret ulterius non de nihilo, sic ateri in negotio generationis occurrentes termini planiores redderent, at haec vice non universam generationem, sed ejus initium pertractamus quare jam explicata sufficient, cum quibus scriptores Anatomici conjungendi erunt, ubi omnes partes genitales delineatae & descriptae exstant. Prae-teris confer. Regnerus de Graaff de part. genit. mul.

§. IX.

Intelligo itaque sub termino animationis foetus hu-
mani, illud nomen temporis, quo conceptus, foetus
vel embryo animae rationalis & per consequens vita
particeps fit. Ad hoc determinandum seu decernendum
neceffe est antea scire, unde illa anima rationalis
proveniat, num immediate a Deo, an a Parentibus
per propagationem: id quod ex sequenti capite appa-
rebit.

Quid terminus, anima-
tionis?

CAPUT II.

DE

Origine Animæ Humanæ.

§. I.

*Fundamen-
tum tracta-
tionis de ter-
mino animæ.*

EXplicatis terminis ad rem ipsam propius pervenio, cujus fundamentum veronititur origine animæ rationalis; Si enim nescimus unde illa proveniat, nullus erit constituendus terminus, quando eveniat, scilicet quando animatio foetus contingat. In hoc vero Auctores tantum discrepant, ut dicere possim quot capita tot sensus. Quare de necessario esse duximus cunctas Auctorum hypotheses principales sub certis classibus recensere & perquirere, quo ex pluribus probabiliorem sententiam eligere, eique ceu fundamento ulteriorem tractationem superstruere possimus.

§. II.

*De origine
anima sem-
per lis fuit.*

Fuit hæc materia à primis rei literariæ cunabulis usque ad hodiernum diem sub lite, adeo, ut ex hoc litigio permultæ opiniones & hypotheses ortæ sint, quæ veritatis avidum animum incertum & vacillantem reddunt inveniendi, utri credendum sit? quia cuncta hypothesis suos semper invenit defensores & propugnatores: Doctrinæ igitur hujus Dignitas & multifarius usus in omnibus eruditionis partibus multos jam ante movit doctissimos viros, hypotheses dissentientium colligere, quæ vero indies numerosiores factæ sunt, usque Celeberrimus Lipsiensium Philosophus *Jacobus Thomasius* in præterito seculo cunctas prolatas opiniones specialissimas summa industria colligendo, argumento conciliando & ad lapidem Lydium veritatis redigendo tentavit perfectam historiam literariam tradere & certum quid

quid in hac re abstrusa statuere & stabilire. Id quod non solum in multis scriptis suis sed etiam in peculiari dissertatione magno cum applausu eruditorum praestitit. Hanc ob rem *Dn. D. Praeses* eruditissime conscriptam hanc dissertationem, ante plures annos jam deficientem, recudi & orbi literario restitui curavit. Hanc dissertationem discipulus quidam celeberrimi dicti Jacobi Thomasil. *Johannes Vake* Pastor Hamburgensis quondam meritissimus in vernacula edidit, eamque multis autoribus, rebus & argumentis auxit. Possent ergo tantorum virorum labores nobis otium facere in eruenda hac doctrina, cum multos jam opiniones & argumenta pro & contra adduxerint, falsa refutaverint & historiam literariam a primis aevi ad annum 1669. & posterior ad annum nifallor 1699. suppediterint. Aucta vero sunt opiniones & hypotheses posthac ad nostra tempora & ulterius pertractatae. Ergo reiliteraria studio sis non ingratum fore, persuasum habeo; si hoc capite in nuce inveniant & in certas classes redactas opiniones tam Theologorum & in Philosophorum, quam medicorum usque ad hodiernum diem collectas & argumentis pro & contra stipatas.

§. III.

Omnes hactenus in lucem prolatae opiniones quam *Delineatio* commodissime ad duas classes generales restringi pos- *capitis in* sunt mea sententia, Nimirum *Insufianorum & Traduci* duas classes *anorum.* Sub Insufianorum nomine omnes illos com- *generales* prehendo qui statuunt animam ab extra in corpus *divisa.* foetus in utero immitti & infundi. Tales sunt. 1) Metem-
 psychosista, 2) Mentensomatista, 3) Induciani, 4) In-
 sufiani stricte sic dicti. 5) Creatiani. *Ad Traducianorum*
 classem generalem reducendi sunt, qui ab intra per pa-
 rentes animam propagari asserunt. Scilicet, 1) Educiani,
 2) Spiritualista, 3) Vermiculista, 4) Unionista, 5) Tra-
 duci-

duciani Strictè sic dicti, quibus non plane contradicunt 6) *mechanici*, licet hi ultimi longe minimum inter reliquos eruditos de tota generationis doctrina proferrant, quia illa cum suis hypothefibus non bene quadrate videtur.

§. IV.

De Ortu

Prima ani-
me sententia
gentilium,

Antequam singulas classes pertractem primum fundamentum querere opus erit, unde ab omni avo eruditi in duas tales Classes generales dividendi sunt? Nemo Ethnicæ sacra scriptura caruerunt tanquam maxima luce in hac materia; unde prima creatio illis incognita fuit mundi & animarum, & ipsum Deum omnipotentem non nisi ex lumine naturæ aliquo modo sed sub obscura & impura notione agnoverunt. De primo ergo animarum ortu solliciti sapientes antiquissimi miras fabulas excogitarunt dum altera pars saniorum affirmabat animam immaterialem & immortalem altera verò materialem & mortalem esse. Primæ partis sectatoris crediderunt itaq; animas esse immateriales & immortales, quæ omnes simul & semel creatæ essent cum initio mundi, & vel in oceano quodam igneo, vel in sideribus, vel in universali quadam anima mundi aut intelligentia, quam Deum mundi coæternum vocabant, tamdiu asservari, usque modo quodam inter illos discrepante in homines nascituros inducerentur. Plurimi horum sibi persuadebant certo quodam numero animas creatas fuisse, quæ deinde ex hominibus vis in loca inferiora, ex his iterum ad vivos, seu ex homine in bruta & vice versa transmigrarent & per circum ambulant. Hæc Platonis, Aristotelis, Pythagoræ Stoicorum, aliorumque dogmata etiam plurimis ex populo DEI placuerunt, scilicet quibusdam sectis Judæorum & Caballistis, qui vel magnum sibi Aquilonem fingebant, ex quo animæ ad homines deferrentur, seu Metempsychoscos patroni fuerunt. Nec inter Christianos de-

fue-

De TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 17

fuerunt, qui hisce fabulis veritatem aliquam inesse crediderunt. Ex his itaque Primæ Infusianorum Classes ortum cœperunt, vid. infra. sub Metempf. &c. Altera pars gentilium sapientum sibi fingeat, vel lapides, vel limum, vel terram limosam, vel aquam & terram, vel aërem & ignem & sexcenta plura hujus farraginis materias ex quibus primi homines & cum illis animæ humana ortum primum duxissent, quæ postea per parentes & quidem mediante semine propagarentur. Quorum Principes fuere Epicurei & Peripatetici, qui animas materiales & mortales esse sibi persuadebant. Hos iterum aliqui ex populo Dei & porro ex Christi ecclesia sequuti sunt; Unde Educianorum classis orta est, quæ vero ulterius perspecta & ab eruditis & theologis correcta successu temporis cæteras traducianorum classes peperit. Hic habes primum fundamentum duarum classium generalium. Confer. *Plutarchus Tom. II. lib. de Propagatione animæ & Justus Lipsius in stoicorum Philosophia lib. de Physologia* nec non *Tertullianus libro de animo*, ubi plura de veterum fabellis in hoc negotio effectis recensitas & refutatas invenies. His annectendum esse duxerorem illum originicum ita dictum, qui ex Platonismo ortus multis Christianis Hæreticis & ex recentissimis Poirero placuit. Hujus erroris asseclæ statuunt Animam primam ab essentia Dei per emanationem, ut vocant, produci. Hac sententia vero ab omni avo pro hæretica declarata & habita est, neque hodie in ulla Christianorum ecclesia sive sit pontificia, sive Evangelico Lutherana & Calviniana, facile toleratur. Plura de his vide sub specialibus classibus infra. Si vero placet Autores hic conferre, Legas *Bellarminum Tom. IV. libr. de amiss. grat. Det. cap. XI. de origine animæ*, ubi plura invenies. Nec non sæpe laudatam *dissertationem Jac. Thomasi & Tract. Joh. Wake von dem Ursprung der menschlichen Seelen. & Ma-*

Maxim. Revend. Dn. Joach. Langii Disp. Anti-Païretianas ubi in duobus prioribus de Ortu anime actum & error refutatus est. Nec non Celeb. Buddei Theol. dogmat. lib. II. cap. 2. §. 16.

§. VI.

Metempsychosiste.

Sequitur ita Classis prima Specialis *Infusianorum* & quidem ab antiquissima initium faciamus nempe *Metempsychosistis*. Horum sententia est, quod Certus quidam numerus animarum sub initio mundi creatus sit, quæ ex uno homine in alterum migrarent, nimirum ex vivis ad mortuos & viceversa, pro diversitate vero actionum in vita peractarum, vel in locum bonum vel malum, sive in campos Elyseos vel in Acheronticas regiones pervenirent postquam poculum oblivionis hauserint ex flumine Styge. De quibus omnibus multa & mira in poetis inveniunt. Ex his denique reversi ad vivos iterum mox in personam Illustrem vel humilem pro differentia prioris vitæ actæ transmigrarent, & quæ hujus generis plura sunt. Annotarunt hic multi nostri ævi moralistæ hanc doctrinam ab eruditis excogitaram esse quæ homines rudiores vitisq; obruti cultiores atque virtutibus ornatiore reddantur, neque his hoc loco obloqui placet qui videtur, quod sapientes illi ethnici mores hominum semper excolere laboraverint; Interim hic magis causam physicam quam moralem perquirō, quæ jam memorata sit, in aprico est. Hujus sententiæ maximus Patronus fuit Pythagoras, cujus Antecessores fuerunt Albinus & Mercurius *Egyptiacus* alias *Hermes Trismegistus* vocatus, juxta Tertulianum & antiquissimos scriptores, qualis vero iste Albinus fuit, in obscuro latet, cum in historia literaria multi Albini noti sint. Tertulianus libro de Anima hanc opinionem refellit & recenset. Pythagoram mortem simulasse & septem annos sub terra latitasse, quo hyporhesin suam stabiliret. Porro de animarum recidivatu revolubili semper ex alterna mortuorum

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 17

tuorum atque viventium suffeptione, nec non de im-
posturis Pythagoræ ejusque præceptoris Pherecydidis,
qui magica arte divinasse dicitur: pluribus egit *Tertullia-*
nus l. 6. de anima cap. 28. & Pamelius in notis ad hunc locum.

§. VI.

Hanc opinionem quoque fere omnes ethnici cer- *Gentiles se-*
to modo assumerunt, quo etiam *Plato, Stoici & ipse Ari-*
stoteles referendi sunt, si saltem in eo distinctionem ad-
mitto, quod posteriores crediderint, animos mortuo-
rum non ad inferos sed ad superos reverti, & abhinc
iterum in homines: Id quod plurimis locis manifeste
dixerunt: vid. infra §. 9. De induciantis. Justus Lipsius in
Physiol. Diss. VIII. Porro Judæorum aliqua pars metem-
psychosin defendit, dum nullam resurrectionem crede-
bat, Act. 23. v. 8. & in Evangelio ubi de Elia & Mose re-
verſis agitur in monte Tabor, nec minus de Johanne
credebant, eum anima Elia præditum fuisse. Confer.
Slevoigt. de Metempsychosi Judæorum & Hornbec. lib. 8. con-
tra Judæos. Jacob Thom. l. c. Addit. Berkmejerus in vers-
mehren curiensen Antiquario pene hodierno die huic
opinionis addictos esse Incolas Majoræ, Minoræ, Yphi-
æque. Lischwitz. Lipsiensis Prof. Botan & Physicus in Diss.
de ortu hominis addit Franc. Helmontium in libello anony-
mo: Seder Olam s. ordo Seculorum inscripto. hanc con-
jecturam accepisse. Nec paucis abhinc annis defuerunt,
qui Apologiam Pythagoræ scripserunt, putantes Pythago-
ram non proprie sed trallatitæ & allegorice atque symbo-
lice esse intelligendum, sed bene hic monet Lischwitzius,
Non esse faciendum bonum ut veniat malum: addit quo-
que Cammerer tr. Untersuchung von der Seelen 2c. Dialog-
um quendam in lucem produisse bon dem Wesen der Seelen
ubi multa pro hac sententia allegata esse perhibet.

Missam facio hanc classem cum præter jam memo-
ratos hodierno die nemo huic sententiæ faveat. Nec
eam refutando tempus perdere placet quia id jam fece-
runt

runt gravissimi viri & inter alios dictus *Slevogt*, & *Jacob. Thomaeus*, *Job. Vake*, & *D. Job. Schmidius* dissertatione de *Reditu animarum*. Videtur quoque Excell. D. Prof. *Henricus Henrici* huic sententiae favere, cum ante aliquot annos hic Halæ ceu Prof. Med. Extraord. Disputationem conscripserit de transmigratione animarum. Sed hujus viri sensus longe aliter est dicit enim §. III. Animas parentum transmigrare cum semine in conceptum &c.

§. VII.

Metempsychosis.

Ad alteram *Insulianorum* Classem venio antiquiorum gentilium, minime *Metempsychosis*, quod verbum significat migrationem ex uno corpore in aliud. *Vid. Just. Lipsius* l. c. Hi *Metempsychosis* à *Pythagoreis* & *Metempsychosis* orti, itidem admittunt certum numerum animarum, quæ vero non tantum ex homine in hominem seu ad inferos seu ad superos, & stellas migrant, & revertunt, sed pro ratione vitæ ante actæ, vel in bruta vel in plantas & sic porro ex his demum solutis pœnis in homines perveniunt. Hæc opinio semper apud scriptores confusa est cum *metempsychosis*, cujus differentiam vero *Tertullianus* libro de anima & *Pamelius* in notis ad eum. Nec non *Just. Lipsius* l. c. satis luculenter ostenderunt. Convenit quidem in plurimis cum *Metempsychosis*, quare etiam *B. L.* ad priorem classem remittimus. Autor hujus conjecturæ fuit *Empedocles* *Pythagoræ* discipulus, quem multi deinde sequuti sunt, multi vero simul cum *metempsychosis* hanc acceperunt: Juxta jam recensitos Auctores quibus *Plutarchum* de Propagatione Anima & *Paganinum* gaudentium addo de *Errore Sectariorum*; *Tertullianus* vero argumentis destruxit illam. Quare sufficit eam recensuisse, & absurditatem hujus rei ex ipsa recensione apparere persuasum habemus.

§. VIII.

*Induciant
ex Ethnicis*

Rejectis ergo duabus antiquissimis & falsissimis opi-

DE TERMINO ANIMAT. I. OETUS HUMANI. 19

opinionum classibus, tertia nobis occurrit, aequae antiqua, scilicet *Inducianorum* Classis, cui etiam multi Christianorum sese subscripserunt. Hi conveniunt certo respectu cum antecedentibus, dum praesistentiam animarum admittunt, sed in eo differunt, quod dicunt Formas humanas sive animas non à Deo immediate creari & corporibus infundi, sed in materiam preparatam naturali & inevitabili necessitate è caelo astrisque inventi & inferi. Hanc sententiam ex Veteribus ethnicis praecipue Stoici & Academici defenderunt, juxta *Iustum Lipsium in Philosophia Stoicorum lib. de Physiologia cap. 8. & Paganinum gaudenium de Errore Sectariorum lib. III. cap. 50. Nec non Tertullianum lib. de Anima cap. 28. Bellarminum Tom. IV. de amiss. grat. lib. VI. Plutarchum Tom. II. lib. de Propagatione anime &c.* Verba Autorum hoc probantia exstant haec. Scilicet: *Seneca ad Helv. Cap. VI. format quaestionem unde animat sit? Resp. à Caelo ex aeterno illo igne, e siderum natura & sine circuitu a Deo &c.* (Sed omnes hi autores, quando de Deo loquuntur intelligunt vel animam mundi Platoniceam vel Entelecheiam Aristotelis vid supra §. V.) (*Cicero in Somn. Scipionis. Dicit Hominibus datus est animus ex illis sempiternis ignibus &c. Plinius lib. II. Cap. 24. animas partem esse calidam: Firmicus lib. I. Homines cognatos esse stellis, Socrates Apul. dogm. Platonis animam mundi fontem animam omnium esse. Trismegistus ab una universa anima omnes animae existunt & promanant.* Juxta *Lipsium Disp. X. & XII. Horatius lib. 2. Sermon. Satyr. II. dixit, animam Divina particulam aura: Euripides animam dixit, esse Deum, Cicero. Tuscul. qu. II. 3. Laërtius in Zenone dicit, qui persuasum iis (scilicet Stoicis) à Deo, id est, Mundi animam, animam hanc esse; Anima universae partes esse animantium anima: Plato in Phaedone & Timaeo docet, quod germina animi Dei delegata sibi mortalium genitura, accipio initio anima immortali, mortale ei circumgelaverim corpus. Aristoteles vero mox ita, mox aliter sentit nam lib. II. de*

Generat. Animalium cap. III. scribit. Animam igitur in feminibus, conceptibus, scilicet nondum separatis, haberi potestatis statuendum est, non actus, priusquam eo modo, quo conceptus, qui jam separatus, cibum trahant, & officio ejus anima fungantur. Principio enim hac omnia, vitava stirpis vivere videntur, idem dicendum de intellectu. li. & sensuali ex his verbis colligendum esset, Aristotelem ad Educianorum vel Traducianorum Classem redigendum esse: mox vero in eodem capite dicit: *mentem, qua sola divina est, extrinsecus accedere*: Ex his posterioribus itaque inducianis subscribit se, de qua inconstantia & confusione, ex Aristotelis doctrina de triplici anima in hac doctrina orta infra sub classe *Educianorum* plura occurrunt.

§. IX.

Induciani ex Christianis.

Ab Ethnicis hac conjectura ulterius propagata est ad Christianos, quorum multi animas e caelo in corpora dimittere crediderunt: juxta *Gaudentium lib. III. de errore Sectariorum & Tertullianum*, *Carpocrates* haereticus quidam cum discipulis suis statuit *de sublimi virtute animas conceptisse. Apelles* ejusdem generis homo, dixit referente *Tertulliano lib. de anima. Sollicitas animas terrenis escis desuper caelestibus sedibus ab igneo Angelo Deo quae ex Platone videntur desumpta. Ino!* si omnes obscuras & absurdas expressiones recensere vellem, charta & tem pus deficeret: Sufficit hac tantum ad notitiam quandam literariam adduxisse: *Confer. ulterius saepe laudati Jac. Thomasi Dissert. de origine anima humana. Planeri Dissert. de Propagatione animae humanae: ubi Hippocratem, Galenum, Fernelium, Fritagium, Rudolphum, Gorlenium ad hunc censum refert & Joh. Wake l.c. dicit Johannem Comenium huc trahendum esse, nec minus famosum Jacob Böhmi in Aurora sui §. 96. ita dicentem: Es ist der Geist des Menschen nicht allein aus den Steenen und Elementen herkommen, sondern es ist auch ein Stück aus dem*

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 41

dem Lichte und Reasse Gottes darin verborgen 22.
 qui vero in eo à Platonicis differt, quod ulterius dixe-
 rit in prima Apologia contra Balthasar Tielken §. 465.
 GDU hat nur eine Seele erschaffen: cum tamen Plato om-
 nes animas creatas esse dixerit, & quidem totidem ut
 stellæ firmamenti. Sed cum hodierno die nemo sanæ
 mentis huic sententiæ absurdissimæ & falsissimæ se sub-
 scripturum esse credo, illam oraitto, quippe quam *Plato-
 rius l. c. Propos. II.* plane destruxit. Nec non *D. Buddens in
 Theol. dogmat. lib. II, cap. II, §. 16.*

§. X.

In Arenam descendunt ratione temporis & falsita- *Insuperanti*
 tis jam diversæ opiniones *Insuperanti* *stricte sic dicto-
 rum*: Horum permulti ethnicorum vestigiis insistentes *dicti*,
 varias protulerunt sententiæ & falsissimas & jam dudum
 hæresibus adnumeratas. Quarum prior est admodum 1) *Per Emo-
 Platonizans* scilicet *Animas humanas esse particulas sub-
 stantia Dei*, proinde nec proprie creari nec à parentibus tra-
 duci, sed à DEO mirabiliter inspirari, seu per *Emanatio-
 nem* (ut vocant) ex essentia DEI producti. Hanc conje-
 cturam vocat *Bellarminus l. c. lib. VI. amiss. grat.* Stoi-
 cum errorem, quem primus defendit *Philo Judæus in
 libro*, quem inscripsit; *Quod deterius potiori insidietur
 Fol. 11. Animam vocat divina felicitisque anima particu-
 lam.* Quem postea secuti sunt ex hæreticorum sectis 2)
Gnostici. Manichæi, Priscillianistæ, ut *Augustinus* refert
 in *libro de hæresibus*: Et *Manichæorum* furculi, *Apoca-
 ritæ, Dicitartæ, Brachitæ*, de quibus præter catalogos
 hæreticorum inspicere partim *Job. Crispum de Ebonicis cau-
 te legendis fol. 67. 68. &c.* partim *Hieron. Epist. ad Mar-
 cellum &c. Jac. Thomasius l. c. & Bellarminum l. c. qui
 lib. IV. amiss. grat. cap. XI.* hanc sententiam multis argu-
 mentis refutat. Potissimum argumentum deduxit ab Im-
 mutabilitate essentia Dei, quæ vero animæ humanæ nulla-
 tenus attribui possit: Plura ibidem *B. L. inveniet* necnon

in *Job. Wake saepe laudato* er. von dem Ursprung der menschl. Seelen. Qui etiam Spinosam huc refert. Et *D. Buddens l. c. Weigilium* aliosq; addit Ex recentioribus hanc sententiam recoxit *Petrus Poiret in Oeconomia Divina lib. I. cap. X. & XI. Cui vero Summe Reverend. D. D. Joach. Lange S.S. Th. P. P. O. alma hujus Fridericiana: Patronus meus sempiterna memoria colendus in duobus Prioribus Dissertationibus Anti-Poiretiani de ortu Animae humanae agentibus, solidissime respondit & luculentissime demonstravit, hanc opinionem: tam fidei Christianae, quam sanae rationi, nec non sacrae revelationi contrariam, & per omne aevum ab Ecclesia Christiana ante & post reformationem rejectam & damnatam esse. Ibi quoque contrarium ostendit, scilicet primam animam à Deo Creatam esse ex nihilo, à qua caeterae ortum traxere. Idem fecit. *D. Buddens l. c.* Vid. infra sub classe traducianorum stricte sic dictorum pluribus hujus viri sententiam de propagatione animae: Meum consensum posterioribus subijcio, cum rationi magis consentaneum esse persuasum habeam, animam Adam creatam esse ex nihilo, minime vero ex essentia Dei emanasse, alias omnes Dei essemus: Sed hac disquisitio Venerando Theologorum ordini relinquenda erit.*

§. XI.

2) Praestantes Animae in corpora tanquam in carceres detruduntur.

Altera *Infusianorum* stricte sic dictorum secta statuit, animas humanas quidem immediate creatas esse ex nihilo, sed omnes simul ac semel cum Angelis; ac deinde fastidio affectas bouorum illorum spiritualium, quibus in caelo fruebantur, amare cepisses terrenas, idcirco à Deo in corpora tanquam in carceres detrudi, eo tempore, quo corpus foetus in utero jam quoad plurimas partes formatum est. *Bellarminus* hunc errorem Platonicum vocat, quem ruerit *Origenes* in libro I. *Περὶ ἀρχῶν* cap. 7. Quem multi secuti sunt veteris ecclesiae patres: *Mensis* *Ben. Israel* perhibet *libr. de creat. problem. 15*, quod refer-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 23

re omnes Hebraei, in hanc sententiam descenderint. Quam etiam ex ethnicorum sapientibus amplexi sunt (sed alio sensu quam Christiani, qui hanc conjecturam ex illorum scriptis hauserint) Hermes Trismegistus, Pythagoras, Plato & alii plures supra jam allegati, in eo vero differunt posteriores, quod putarint, omnes animas simul & semel sub creatione mundi tot corporibus inclusas esse, ex quibus dein per metempsychosin transmigrarent, uti supra dictum est. §. VI. Paganimus Gauden-
quebantur originem asserentem praesistentiam animarum.
 Hunc errorem damnavit Concilium Bracarense cap. 6. & Lea ibid. cap. 10. illum destruxerunt, Epiphanius, Hieronymus, Theophilus Alexandrinus, Augustinus, & Cyrillus Alexandrinus, qui ultimus 23. argumentis illum profligavit, juxta Bellarminum l. c. qui ipse Cap. XI. multa argumenta contra hanc opinionem adduxit. Nititur enim ille falsis argumentis ex falsa interpretatione dictorum quorundam desumptis scilicet ex Psalm. 114. Convertere, vel revertere anima mea in regionem tuam: & Ps. 118. Priusquam humiliter ego deliqui: Psalm. 141. Educ de ossibus anima animam meam: Joh. 1. Erat lux qua illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Priora dicta ex antecedentibus & consequentibus dijudicata indicant, quod certa circumstantia Davidem moverint talia dicere, qua vero proprie non sumit, nec de carcere anima testantur; Quia anima fidelis saepe in sacra scriptura & libris Theologicis loquens quasi introducit, de miseris hujus mundi querens; sed haec non proprie intelligenda sunt; Ulterum vero Johannis non significat, hominem in hunc mundum venire, quasi antea extramundum fuisset, sed quia per generationem coepit esse & vivere in hoc mundo.

Argumenta pro &

Contra

§. XII. Tertia Infusianorum strictè sic dictorum, cohors cum 3) Praesistentiam

sumarium simul creaturum statuentos. priori in eo convenit perhibendo, animas humanas simul cum angelis initio conditas esse, ac deinde modo unam, modo alteram ad corpus noviter oriundum mitti. Interest autem inter hanc sententiam & superiorum, quod hæc non doceat, animas in cælo peccasse, neque in panam peccati corporibus seu carcæribus includi, superior docebat. Sed ideo solum affirmant

Argum. Pro. animas omnes initio fuisse creatas, ne concedere cogantur, Deum aliquid novi fecisse post diem septimum, cum scriptum sit. Genes. I. Eo die cessasse Deum ab opere quod instituerat. Huic sententiæ se subscriperunt aliqui Hebræorum juxta *Commentarium Rabbi Salomonis in cap. 33. Deuteron.* & alios Hebræorum libros: *Gregorius Nyssenus libr. de Anima cap. 6.* eam sequutus esse dicitur. Sed omnes fere coarctantes & autores, qui hæc de re aliquid scriptum reliquerunt, testantur hunc librum non à Nysseno sed potius Nemesio scriptum esse, quia *Nyssenus libr. de Opif. hom.* ex instituto hanc sententiam refellit & magis ad traducem inclinat. testante *Belarmino l. c.* Alios quoque nonnullos ex Catholicis ejusdem sententiæ fuisse scribit *Hieron. in Epist. ad Marcellinum*: ibidem hanc refellit. Nec minus *Thomas* dicit: *Anima est natura imperfecta & pars hominis, non totus homo, ac per hoc naturaliter conjungitur cum corpore, ut forma cum sua materia. Sic absurdum est, Deum inchoasse opus suum a re imperfecta, cum Dei perfecta sint opera, nec minus absurdum est, unam partem hominis factam esse initio mundi, alteram fieri post multa secula, igitur anima non fuit antequam corpori inspirantur. Quæ argumenta satis plausibilia sunt, & ab omnibus subsequentiis Creatianis uno ore defenduntur, cum plurima pars patrum ecclesiæ & postea Pontificiorum, Calvini asseclarum, Zwinglianorum & Socinianorum, creationem quotidianam contra præexistentiam animarum simul creatarum defendat. Et ipse Grog, Nyssenus *Disput. de resurrectione, anima* dicit *Hanc doctri-**

Argum. Contra.

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 25

doctrinam de praeexistencia nullum in sese habere firmamentum stabile, & non pauca depromit ut prorsus tale dogma evertat, ulro quoque subjungit. Quandoquidem alii qui dicebant animas peccasse antequam corporibus jungantur, sed vitiositatem eorum aperte indicat: Conf. Gaudent. de Errore Sectariorum lib. III. cap. 10. Si tandem meum iudicium cum maxima parte Christianorum conjungere licet. Confiteor hanc doctrinam multa difficultate laborare. 1) Cum Sacra Scriptura de unica tantum anima Adami creatae restetur Genes. 1. 2) Deum non opus habuisse illi vim multiplicandi indere. 3) Lapsum Adami illis praeexistentibus animis non communicari potuisse. 4) Etsi haec omnia essent nullum locum indicant ubi asservantur. 5) Deo non possit adscribi, eum ex tali asservatorio quotidie totidem animas emittere, & in corpora embryonum infundere: Reliqua Theologis ventilanda committenda erunt.

§. XIII.

Prælibatis igitur minus probabilibus & magis obsoletis infusionum hypothesebus ad probabiliorum & utilitatem res redit, nimirum *Creationum* Classem, cui pars magna Christianorum per omne ævum usque ad hodiernum diem addicta fuit. *Creatiani* vero vocantur qui perhibent, animas a Deo quotidie ex nihilo produci & post conceptionem factam corporibus tenellulis jamjam aliquo modo efformatis infundi. De tempore quo infunduntur admodum inter se invicem discerant, adeo ut alii cum *Fieno* mox post conceptionem die tertio, alii *zofimo*, 40, 50. id fieri contentant, quando organa jam formata sunt; alii vero cum *Hieronymo* in dubio relinquunt, dicentes, nobis hoc scire non datum esse, quoniam à sola Dei voluntate & Consilio immenso atque inexplorabili dependeret, de qua re infra Cap. III. de Terminio animationis constituendo plura obvenerunt. *Creationem* quotidianam qui

D

qui tuiti sunt contra præexistentiam animarum simul
 creaturum & illarum propagationem per parentes omni
 tempore fuerunt ; Ita, ut ex prima ecclesia Christiana
 multi Patres allegantur à Bellarmino, Drejero, Zeifoldo,
 Voërio, aliisque ; quos vero post Gerhardum Calovium &
 Wildersiu, Jac. Thomasius l. c. in parvum numerum redu-
 xit, ita, ut ex Græcis vix duo remanserint, scilicet Cyril-
 lus Alexandrinus, & Theodoretus, totidemque ex Latinis,
 Hilarius nempe & Hieronymus. Joh. Vake l. c. affirmat, se
 omnia illorum patrum scripta perrepsisse ad veritatem
 inveniendam, quare Ambrosium, Cyprianum, Athanasium,
 Hilarium Pülaviensem, Gregorium Nanzianzenum, Maria-
 num, Victorium Reatinum, Anrelium Prudentium Poëtam
 Christianam, Gennadium Massiliensem &c. Quos Cælesti-
 nus & aliqui hæreticorum, præprimis Pelagiani & Soci-
 niani, nec minus plurimi Scholastici cum magistro sen-
 tentiarum Lombardo sequuntur ; ita & post reformatio-
 nem omnes Pontificii, qui hanc hypothesein Articulum
 fidei esse decreverunt in Concilio Lateranensi aliisque.
 Nec non Calviniani, & Zwingliani: Adeo ex Evangelo-
 Lutheranis. Georgius Calixtus. Helmst. Drejerus Regiom.
 Zeifoldus Jenensis, cui D. D. Major Jenensis contradixit
 Haespan Calixii discipulus, qui etiam Hornejum allegat:
 Melchior Zeidlerus Regiom. & Zeifus Jenensis Sperlingii
 Adversarius: Quos omnes citatis locis invenies, præfer-
 tim in Joh. Vakeir. von dem Ursprung menschl. Seelen,
 Francisc. Buddens Instit. Theol. Dogmat. lib. II. cap. 2. §. 10.
 pag. 385. addit Conradum Hornejum & Danielem Stahlum:
 Præter hos quoque Casparus Rejesius in Camp. Ehsf. juchnd.
 quest. Quest. § 1. No. 52. p. 555. multos & Theologos &
 Philosophos & Medicos Autores recenset, qui pro Crea-
 tione quotidiana steterunt contra Traducianos ; ubi
 quoque perhibet ex Rh. digino & Pausania, quod Chal-
 dæi & Indi primi Autores hujus hypotheos fuerint addit
 etiam Lactantium aliosque Veteris ecclesiæ patres, For-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 27

*innans Fidelis Relat. Med. lib. III. Cap. 2. pag. 439. & Caran-
za tr. de Partu naturali Cap. I. §. 2. Bonaventura & Grego-
rius Horstius in Ambropologia lib. II. cap. X. quest. I. mul-
tos medicos, philosophos & Jctos allegant. Quibus
accensendi sunt. Riverius, Volchusius, Scaliger, Joh. Bo-
dinus, Casmannus, Pinans, Bonaciolus, Platerus, multi que
alii. Ex Reformatis Joh. Braunius Prof. Gröningensis
in System. Theologia Didactice & Elenctica Vol. I. Part. II. cap. 13.
loc. 7. de Homine §. 9. & Nuperrime ex Pontificiis P. Maria-
nus Brokje Scoto-Benedictinus P. P. O. Erfordiensis in Disp.
de origine anime Rationalis in homine. Anno 1708. habita D.
Gælicke Prof. Francf. ad Viad. Disp. de Partu Octimestri §. 19.
§. XIV.*

Argumenta eorum Cardinalia & potissima quibus *Argum.*
alii nituntur sunt 1) de mortalibus non potest quicquam *Pro &*
nisi mortale generari. Homo est mortalis. E. Resp. *Contra.*
Non totus homo mortalis est, sed tantum quoad corpus,
quare ab anima ceu immateriali parte essentiali hominis
provenire potest immateriale. 2) Quicquid naturaliter est
incorruptibile & im. materiale, illud quoque non potest ge-
nerari, quia unius corruptio est alterius generatio. Anima
est incorruptibilis & immaterialis. E. Resp. Distinguen-
dum est inter generationem merephysicam corporum
materialium & generationem Animæ. Nam corpora ge-
nerantur ex plurimis elementariis principiis mediante
mixtione & compositione plurium partium similium &
dissimilium. Animæ vero generantur ab uno ente simpli-
ci & immateriali, ita ut ab uno plura fiant, tantum quoad
numerum, non vero quoad essentiam differentia. 3) Ge-
neratio fit divisione & Conjunctione, Anima vero est
Spiritus indivisibilis. Enon potest generari sed debet
creari. Resp. 1) Divisibilitas non contradicit essentia spi-
ritus, nec spiritus fit materialis si dividitur. 2) Distin-
guendum inter divisionem mere physicam & pnevmati-
cam, Prior convenit materiis, posterior vero spiriti-
bus,

bus. a) Nam ipse Deus genuit Filium suum ab æterno & Spiritus S. ab utroque procedit teste sacra scriptura: ibi divisio sed non materia. b) Animæ qualitates consistunt in motu quo etiam perficiuntur: Motus vero numerica divisio quotidie nobis ante oculos contingit: sed inde non fit materia. *Confer. D. D. Presid. Physica cap. III. de motu & Physiologia Cap. 2. de generatione & Lischwitz Disput. de ortu hominis §. 18. p. 9. ubi bene asserit non contradictorium esse, spiritum generare spiritum, sed contradictorium esse, materiam generare materiam* infr. §. 25. 4) Quod non cum corpore perit, illud non ex corpore fit sed creatur. Anima non cum corpore perit. E. Resp. Hic distinguendum inter id quod ex corpore fit, & id, quod cum corpore quoad tempus, non vero quoad substantiam fit. Nam anima non fit ex corpore nec cum corpore ex eadem substantia, sed tantum quoad tempus, scilicet, Anima fit eodem tempore, quo incipit corpus struere. Ergo Anima non cum corpore perit. 5) Ultimum est. Quælis origo Animæ in Adamo, talis quoque posteris convenit. Atqui Anima Adami creata & infusa est, Ergo & posteris. Resp. Per instantiam qualis origo Corpori Adami, talis quoque posteris convenit. Atqui Corpus Adami est a Deo immediate fabricatum ex limo terræ. Ergo etiam corpora posterorum immediate a Deo fabricantur ex limo terræ. Nemo sanæ mentis Christianus vero ultimum concedet, ergo nec prius concedendum erit. Plura ejusmodi argumenta invenies in *Joh. Vake tr. vom dem Ursprung menschlicher Seelen. & Jac. Thomasio l. c.* Nec non *Gregorio Horstio in Anthropologia l. c.* nec non *Buddeo l. c.* nec non *Cemerer in tr. von dem Ursprung der menschlichen Seele.* Dicta biblica ex quibus creationem probare satagunt, sunt. 1) Exod. 20. Si quis percusserit mulierem utero gerentem, abortu subsequente, si foetus formatus fuerit, animam det pro anima 2) Eccl.

clcf.

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 29

cles. capite 12. v. 17. Spiritus redeat ad Deum, qui dedit cum. & 33. v. 13. & 14. 3) Luc. 12. Stulte animam tuam hac nocte à te repetent. 4) 1. Petri 4. Fideli conditori animas nostras commendemus. 5) Esaie 64. v. 8. 6) Actor. 17. v. 26. 7) Job. 10. v. 8. 8) Psalm. 139. v. 13. 14. 15. seqq. Sed hæc omnia hic non quadrant: Confer, Autores allegati.

§. XV.

Difficultates creationem novam prementes sunt *Difficultates.* sequentes 1) Deus juxta Genesin II. v. 2. ab omni creatione cessavit. 2) Animas peccatorum sordibus involutas, labeque quadem infectas a Deo creari, dici nequit. 3) Deum vero puras creatas animas corpori immundo infundi, pugnat cum justitia & misericordia ejus. 4) Stante creatione nova Deus esset causa peccati. 5) Peccatum originale non potuisset propagari, quia anima est subjectum peccati, non vero corpus. *vid. Buddens Inst. Theol. Dogmat. lib. III. cap. 2.* 6) Stante creatione homo esset deterior brutis, quia non possit sui similem propagare &c. Plures invenies in locis citatis & in *Planeri Disp. de propagatione anime humana Propof. III. pag. 19. seqq.*

§. XVI.

Repositis denique Infusianorum opinionibus per- *Educiani.* scrutanda veniunt *Traducianorum* classes. Ordinem vero naturalem temporum & gravitatis materia sequentibus ab *Educianis* periculum facio. Qui ita vocantur, quia affirmant, animam vel materia educi vel potentia materia excitari. Hanc sententiam tuebantur omnes, qui animam mortalem & materialem esse volebant. Ex antiquissimis gentilibus. *Enbulus, Crinolaus, Xenocrates, Thales milesius, Heraclitus, Diogenes cynicus, Democritus, Zensippus, Dicaarchus, Aclepiades, Heraclides, Ponticus, Hipparchus, Archelaus, Chryssippus, Lucretius,* qui *Chleami* manum porrigunt. *Peripaterici*, nec minus

minus Epicurus cum asseclis, ceterique hujus sententia fuerunt, uti Aristoteles, Cicero, Plutarchus, Macrobius, & Gregorius Nyssenus testantur, Zeno juxta Laërtium dixit, Hominis semen, quod ipse emittit, cum humido misceri anima paribus secundum mixtionem rationis. Epicuri sententiam in eo sequuti sunt Sad. lucæi, quorum Lucas Actuum 23, v. 8. mentionem fecit, quod animam ejusdem naturæ & conditionis cum brutorum animabus faciebant. Nempemortalem, ita ut Menassib Ben Israel lib. 1. de resurrectione mortuorum dixerit: Anima humana inquit nihil aliud est, quam spiritus vitalis inherens sanguini, nam per hunc vivimus, agimur & movemur. Neque alia differentia intercedit inter animam hominis & bruti, quam quod anima hujus sit irrationalis, illius vero rationalis, ceterum origine, vita & morte prorsus paræ sunt & æqualis conditionis. Hujus sententiæ Autorem fuisse Averroësem, Planerum perhibet l. c. pag. 9. quem Peripatetici sequuti sunt, item multi Scholastici, & quidam Philosophiæ Medici. Confer. Tertull. lib. de Anima cap. 28. & Just. Lipsius in Physiol. Dissert. VI. Ex Philosophis post reformationem Havenreuterus Argentoratensis dixit, censemus, si homo generatur, quod simul ipsius animus generetur, & quod in semine hominis potestate insit animus & postea in actum traducatur. Juxta Goelenium p. 259. Timotheus Brighius Medicus Cantabrigensis dixit, tam à corpore quam ab anima semen venire vid. Goelenius l. c. pag. 191. Voërius Disp. sel. pag. 704. Huc pertinet Dickinson, qui in physica veteri & nova sibi persuadet generationem optime modo chymico explicari posse, ita, ut ex mixtione seminum materialium flammam spiritualem quasi concipiat, sicut ex Spiritu Nitri fumante & oleo æthereo flamma exoritur. D. D. Buddens in Theol. Dogmat. lib. II. cap. 2. § 16 pag. 399. huc Spinosam, Hobbesum aliosque trahit. Planerum l. c. aliquos hujus hypotheseos fautores recenset illosque perstringit, quare plu-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 31

plures huc referre supervacaneum duxi: Interea ad hunc censum quoque reducendi sunt illi medicorum, qui vim blasticam, microcosmetorem, Archeum, aliaque sexcenta absurdissima principia generationis animam excitantia sibi effinxerunt.

§. XVII.

Maximam in hanc doctrinam introduxit Confusio-
nem *Aristoteles lib. II. de generatione cap. III.* quod tres ani-
mas sibi finxit de quibus ita varie scribit, ut vix possibile sit
ejus mentem genuinam exhaurire, nam mox ait. Has ani-
mas á parentibus pervenire, mediante femine, ita, ut pri-
ma anima vegetativa, hac corrupta sensitiva, ex illa de-
mum rationalis proveniret. *Confer. Licetus de ortu anime lib. I.*
Mox vero dicit animam vegetativam & sensitivam pri-
mo conceptui á patre tanquam cause efficiente commu-
nicari, Rationalem vero ab extra provenire, scilicet ex
universali quodam spiritu seu Intelligentia quam intel-
lectum agentem vel Entelecheian vocare mos est; ex
quo spiritu omnes animas rationales in corpora infun-
derentur, sicut a sole radii in terras radiant. *Confer.*
Jacob Thomas. l.c. & supra §. IV. Hanc sentiam jux-
ta *Licetum Averrois & Avicenna Mahumetani Medici* se-
quuti sunt, qui hunc intellectum agentem simul ani-
mam seu spiritum mundi esse voluerunt & Colchodeam,
quasi animæ datricem vocarunt. Confusio hæc anima-
rum pene omnes Medicos contaminavit, ut ante ali-
quot tempus paucissimi essent, qui hanc distinctionem
non agnovissent. Vid. supra capit. I. §. IV. Quare haud
commode ad certam classem redigendi sunt, nam ra-
tione animæ vegetativæ & sensitivæ ad Educianos, ra-
tione animæ rationalis vero ad Insulianos multi, plu-
rimi vero ad Traducianos accedunt: *Confer. Riverius in*
operibus Instit. cap. de Generatione. Casmannus in Psycho-
logia pag. 204. Scaligerus in subtilitatibus ad Cartesianum
Exercit. 290. Willisus de Anima Brutorum, Velhusius in
de

*Confusio
Aristot.*

de generatione &c. Insufiani quoque ipsi hanc distinctionem sustinuerunt, quo partim stante creatione seu infusione animæ rationalis propagationem peccati originalis eo melius explicare; partim vero brutis & plantis animam rationalem denegare possent, cum evidentissime apparet, quod necessario illis creaturis principium quoddam movens & vivum inesset. Tam firmiter quoque hæc triplex anima in apibus Philosophorum & medicorum hæsit, ut hodierno die non plane extincta sit. Confer. Lœfobert Disp. de Anima Hominis Materiali, ejus Disp. Cogitationes de Anima Humano Sobria. Wunderlich. de Anima Platonizante, & Excell. D. D. Henrici Disp. de transmigratione animarum. Quamquam partim Cartesius cum suis asseelis, partim Mechanici, partim vero alii Celeberrimi Viri & ex his Illust. Stahlus ejusque Discipuli & Fautores luculentissime demonstraverint, confer. D. D. Presidis Physiologia cap. 1. & Philosophische und Medicinische Schriften p. 47, 48, 208. unicam tantum scilicet rationalem animam dari, quæ omnes illas facultates exserat, quas tot animis, potentiis, qualitatibus occultis &c. attribuerunt Philosophi & Medici.

§. XVIII.

Spiritualiste. Ab his parum abluunt ita dicendi *Spiritualiste.* Hi autem animam tanquam principium incorporeum & immateriale, non posse in corpus crassum immediate agere, sed per materiam quandam subtilissimam ad motus suscipiendos aptissimam agilissimamque, motus suos exserere. Hanc materiam subtilissimam propter analogiam spiritus vocant, quod nihil subtilius datur spiritu. Horum spirituum imperium animæ rationali tribuunt, ipsisque vero certam vim movendi, agendi, hoc vel illud negotium in corpore occurrens perficiendi demandant. Perficiuntur vero plurimi actus in corpore nostro, qui præ aliis majoris momenti sunt e. g. circulatio sanguinis, sensatio, generatio &c.; quos unidem-

eidemque spirituum generi adscribere nolentes, pluribus ejusmodi attribuerunt. Inde spiritus animales, Vitales, Genitales, pluresque effinxerunt, hisque peculiarium actum nobiliorem assignarunt, quo factum est, ut negotio generationis, spiritus quosdam genitales praefererint. Hi spiritus vero directionem animae non excludunt, ergo simul cum ipsis anima per parentes foetui communicatur. Differentia saltem in eo consistit, quod animam non emateria vel potentia materiae, quales haec spiritus sunt, emanare contendant, sed saltem excitari fatagant. Ex his apparebit, me non peccasse, si spiritualistas ad Classem generalem Traducianorum redegerim. Patronos horum spirituum tot invenimus, quot fere Medici per longum tempus vixerunt, postquam triplex anima aliquo modo evanuit, multi vero eam simul agnoscunt. Quare omnes hic recensere occasio non permittit. Praecipui vero qui praeter alios spiritus genitales in hoc officio admiserunt, sunt. *Mobius* Jenense quondam decus in *Institut. Med. Sebizio* in *Disput. de spiritibus corporis humani*. *Mich. Ermüllerus* in *operibus Instit. Physiol. cap. 22* & *Wirdigius* in *Medicina spirituum*, *Rallius* in *de Generatione*, qui omnis generis spiritus descripserunt eorumque indolem, officium &c. recensuerunt: quos B. L. evolvat, & ibi plura de his inveniet. Nostro tempore vero ejusmodi spiritus genitales maximam in partem virtute sua privati sunt, officiumque eorum aliis conceditum est vel animalibus vel vitalibus, quorum ulteriorum patronos ad hanc classem non refero, cum illistantum non attribuunt, quantum antecedentes fecerunt: Saniores vero Medici etiam illis valedixerunt, & succum quendam Nerveum loco illorum admittunt, quem etiam saepe *Laudatus Illustr. Stahlus* multique alii cum illo sentientes è re Medica rejecerunt; *conf. D. D. Praesidis Physiolog. cap. 1.*

§. XIX.

Vermiculista

Porro in Scenam transcendent *Vermiculista*, qui afferunt in semine humano prima jam esse lineamenta hominis, generationemque nil aliud esse quam nutritionem & ulteriorem expansionem seu evolutionem vermiculorum, animaculorum vel homunculorum talium, quorum aliquor myriades in semine virili continerentur. His animalculis animam inesse affirmant, de modo vero quo hi vermiculi ad ovula perveniant illisque insinuantur, multa lectu lepida proferunt Micrographi, num vero in re ita sint, infra videbimus. Primus hujus sententiæ autor fuit *Paracelsus lib. I. de generatione*, nec non *de vita longa lib. III. cap. 4.* Imo iste *Paracelsus* ope fimi equini homunciones producere voluit. Dixit scilicet si spermatis humano nutrimentum præbetur in Phiole, tunc idea ista humane ulterius explicantur. Confer. *Frankenau Satyr. Med.* Hunc sequuti sunt alii micrographi, qui semen humanum observarunt. Scilicet. *Hokius in Micrographia & Læwenhokius in Experimentis curiosis & 17. de generatione & in Arcanor. Nat. epist. XLIX. pag. 30. & Epist. CXLVI.* ita dicit, *Humanus fœtus, quantum ego quidem statuo latec inclusus in animalculo ex semine virili.* Cl. *Andry* Ou il traite de la Generation des vers chap. XI. *Barkhusen de Medicina Origine & progressu Dissert. III. pag. 44. & 45.* etiam *Hartsoekerum* hujus sententiæ esse scribit, id quod affirmat, *Wolffius*, Fautor atq; Præceptor metus plurimum colendus dicens. *Hartsoekerum* in spatio crassioris arenæ granuli adequatæ observasse plusquam 100000. animalcula, eadem per quatuor dies viva asseruisse in tubulo vitreo Capillari. Confer. *Wolff. Physica Experiment. Tom. III. §. 99.* Ubi quoque *Bonannium* allegat: *Micrographiæ* cujusdam autorem aliosque, *Wolffius* ipse hujus sententiæ est vid. *Ejus Phys. dogmat. Cap. 16. §. 445.* Nec non in Collegio quodam de generatione mentem suam melius explicavit dicens. *Quum animal-*

cula

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 35

cula spermatica remotiora ab initio rerum præexistierint, quin anima quoque in istis adfuerint dubium non est &c. Quoniam tamen preceptiones in anima evolvuntur convenientes, mutationibus in organis sensoris factis, preceptiones animarum in animalculis spermaticis admodum confusa esse debent, omni actu, reflexione, consequenter & memoria destituta, unde sui non conscia sunt nec inter spiritus locum merentur. Ex his patet, Vermiculorum & animalculorum defensores non immerito ad Classem Traducianorum generalem redactos esse, quanquam a sententia specialis traducionis multum differant, sufficit illos fateri, quod animæ ab intra per parentes propagentur. Illorum numero accensendi sunt. *Malbranche, Swammerdam, Dalecampius Hugenius, Honoratus Fabri, Sturmus, aliique*, qui duo posteriores, statuunt Seminium vermiculorum in aëre circumvolare, quod tandem per inspirationem, cibus & potus hominibus communicaretur, & quæ hujus generis plura sunt. Quos improbat *Illustr. D. D. Hoffmann. Facult. Med. Frideric. Senior. Spect. Patronus atque Præceptor meus ætatem colendus in Disput. de Morbis Foetuum in utero materno. §. 13. pag. 15. dicit, neque nobis concipiendum esse recentiorum quorundam opinionem, quasi DEUS corpuscula innumera organica, qua inservire possint propagationi vegetabilium & animalium in prima creatione produxisset superflua exiguitate donata, & hinc inde in fluidis natare sicque in corpora recipi &c.*

§. XX.

Num verotot experimentis ab his viris allatis fides *Num verm-*
habenda sit in totum, hoc loco non disquiram, sed *culi existant?*
gacioribus ingeniis committo. Interim tamen notissimum est, quod maxima pars philosophorum & Medicorum nostri ævi illis non accedat, quibus existentia talium homunculorum infirmo adhuc talo stare videtur. Physiologiæ & Anatomix aliqua is cognitio anam præbet de illis dubitare; Constat enim sperma virile ex duplicis

plicis Consistentiæ liquore, quorum alter ex vesiculis feminalibus proventus spissior, & magis gelatinosus alter vero glandulis prostaticis emissus liquidior existit, qui sub ejaculatione sibi invicem mixti & in commotionem internam redacti, adveniente aëre motum quandam intestinum elasticum præbent, & undulatione sua vermiculorum innatantium simulacrum producant, ita, ut spissioris consistentiæ moleculæ liquidioribus innatantes varie motitentur & hinc inde instar animaculorum propellantur. Confer. *Verhey Anat. Part. II. tract. I. cap. XV. pag. m. 64. s. qq. Illustr. Stahl's Theoria in Physiol. pag. 360. Dr. D. Præsid. Physiol. cap. II. de Generat. §. 20.* qui posterior hanc opinionem privato discursu pro verme cerebri & monstro phantasiæ solidis declarat argumentis. Præterea quidem non in totum negandum est, vermiculos in spermate aliquando repositos fuisse, sed hic distinguendum est. I. Num ad essentiã spermatis pertineant, an per accidens spermati commixti sint, cum ipse *Læwenhokius in Continuat. Arcan. Natur. epist. II 3. p. 59.* consteatur, se tales vermiculos reperisse in spermate, quod 1) in statu præter naturali scil. morbo quodam venereo excrementum erat 2) legitimam consistentiam perdiderat 3) in corruptionem abierat. II. Num si in semine adsint, ad fecundationem faciant, an potius illam impediunt: juxta Italum quandam in Actis eruditorum novissime editis. Nam hoc erat hæctenus demonstrandum à tantis hujus hypotheseos propugnatoribus: aliarum difficultatum illam prementium seriem hac vice abrumpam.

§. XXI.

Unionista.

Medium tenere beati: Huic canoni satisfacere contendunt *Unionista*, qui inter Creatianos & Traducianos viam regiam elegisse sibi persuadent, astruendo, Animas neque quotidie creari, neque per traducem propagari, sed per unionem ut vocant. Quid vero per istam unionem velint, nullibi luculenter apparet, quamdis

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 37

vis multi & Patres primæ ecclesiæ, & alii Autores pas-
 sim unionis mentionem iniecerint. Usque tandem
Clariss. Planerus Prof. Matthes. Wittenbergensis in peculiari
 dissertatione *Novam de Anima humana propagatione* senti-
 entiam 1722. edidit, in qua demonstrare allaboravit eam
 fieri per unionem & quidem Propositione Vdicit: *A-*
nima propagatur unione, in Schol. recenset Autores quos-
 dam pro unione, ut ille putat, pugnantes; sed meo ju-
 dicio, obtorto collo hic trahuntur. e. g. ex Meisnero ad-
 duxit hæc verba, *Si aliquid dicendum est de modo propa-*
gationis, dicerem, eum esse traductionem, statimque prime
tempore creationis animam cum semine a parentibus tradu-
ci & propagari, ita quidem, ut semen non existat sine anima,
sed EAM LATENTEM HABEAT, qua postmodum
suas elaborato corpore operationes exerecat: Hæc sunt
 verba Meisneri: *Quis? rogo! posset ex his verbis colli-*
 gere, quod pro unione militarent? mihi potius viden-
 tur pro traduce facere, quam tamen Planerus propo-
 sitione IV. rejecit. Sed, ni fallor, Autor noster hæc ver-
 ba in suam partem trahit: *Ita, ut semen non sine anima*
existat, sed eam latentem habeat &c. Quia infra ponit,
 animas hominum in primis parentibus jam latuisse: Id
 quod vero ex Meisnero & cæteris adductis autoribus
 nunquam elici potest, nam hi viri potius volunt, animam
 semine pro vehiculo uti, ipsam animam vero ab anima
 parentum provenire per multiplicationem numericam,
 nam hæc est vera sententia traducianorum, quam etiam
 Meisnerus, cæterique memorati viri sequuti sunt, ut ex
 illorum verbis manifeste apparet. Ergo Autor noster
 in dicto Scholio non probat, quod probare vult, eo
 que ipso uno fulcimento hypotheseos suæ destituitur.
 Scilicet, animas jam in primis patribus sive ut alii dicunt
 in lumbis patrum latuisse. In Scholio II. contendit pro-
 bare, quod Stamina futuri foetus in ovario seminae late-
 ant: quem in sinem Illustr. Bergerum hujus sententia

pro pugnatores aliosque allegat. His itaque suffultus ponit fundamentum unionis dicendo: *Sunt autem cum flamina corporum, eum anima totius generis humani à Deo in Protoplastis condita.* Utraque posteritatis humane partes create in generis humani parentibus creatione simultanea. Forma foetus cujusvis, perinde ut materia est ante generationem, sed deest tunc unio. Hinc ante generationem non est homo, quippe qui demum oritur, partibus debito modo inter se unitis. His ita positis, ponitur totum, ponitur homo. Homo igitur fit unione anima & corporis &c. huc usque Planerus.

§. XXII.

Argumenta
Contra.

Habes itaque mentum Planeri: sed 1) obijcere mihi licet, primum fundamentum ejus esse petitionem principii, ut supra jam demonstraverim, quod scilicet ex autoribus illis allegatis ista sententia non colligenda sit; nempe animas jam in protoplastis latuisse. Autor vero sola autoritate ad hoc probandum utitur. 2) Quod flamina futuri foetus in ovulo attinet. Hoc præ aliis Brendelius in dissertat. de Embryone præexistente in ovulo multis observationibus & experimentis comprobare annititur, quæ tamen multis adhuc laborant difficultatibus, cum tot experimenta in contrarium allegantur à Malpighio tr. de Ovo incubato, ubi non omnia flamina inventa sunt, sed prius medulla spinalis cum cerebro, postea vasa sanguifera cum corde & connexis organis, & ulterius cæteræ partes. Vid. Mangetti Bibliotheca Anatomica Tom. I, pag. 580. seqq. Pulcherrime Pejerus ad Job. Jacobum Harderum in Pythagora & Paonis Exercit. Anat. Med. Famil. Hecate non Hecatomba &c. Excert. eo. p. m. 104. dicit. Foetus si delineatus ante imprægnationem in ovo exstare, sui vestigium etiam tunc microscopiis prodere deberet. Cui autem bono cultu & differentia sexus, si partes corporis omnes in ovo ante jam formata latent? Partefaciendis ac evolvendis iis sola flamina sufficerent, cum ha-

beant

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 39

beant omnia ad imprimenda facti vitalitatem necessaria &c. & ulterius dicit. Dato demum, formatas hominum partes in mulierum ovaris & eius inde à prima creatione delitescere, concedendum & illud erit, velle Deum, ne sine suo frustretur, omnia ista ova evolvi ac suo quodvis tempore in hominem perfici. &c. ubi plura graviora argumenta adducit magnus ille Anatomicus & Philosophus qui etiam asserit, quod Josephus du Verney in libr. de origine animali & defensione generationis humana ex ovo idiomate suo adornate ejusdem sententia sit contra stamina &c. Cui ex recentioribus adhuc viventibus adjungere licet Illustr. Hoffmannus l. c. dicentem: eorum sententia nobis minime arridet, qui existimant in Ovario Eva totum genus humanum delituisse: quod argumentis nonnullis probat. & Summe Reverend. Dn. D. Buddem, qui in Theologia dogmat. lib. II. cap. 2. §. 16. pag. 385. dicit. Qua de staminibus corporum dicuntur, quamquam & hac difficultate non careant, ad animas applicari nequeunt, nisi & hac quodadmodo materiales stantantur. Præterea cum hac ratione, ut plurima, imo infinita corporum stamina, ita & anime innere in quolibet homine admittenda sunt: scire velim, si homo aliquis nullos liberos gignat, aut non tot liberos, quot in ejus semine latent anime, ubi reliqua nostra anima manent: Rüdiger Physica divina lib. III. cap. XVI. Sect. II. §. 29. His accedit III, quod ovula à Brendelio & Bergero allegata atque observata, in quibus tota figura hominis videre licuit, non suspitione careant, an concubitus antecesserit, nam hanc circumstantiam plane omittunt illi viri, cum tamen 1) observatio occurreret in puella amore juvenis capta & percita 2) foemina in relicta parte placenta uterina: In his personis maxime probabile videtur, illas antea concubuisse & principium formans à mare quodam concepisse. Quod denique IV comparatio cum plantis his velit probare, non video, nam in regno vegetabili non duo adsunt generantes uti in regno ani-

animali. Si igitur in vegetabilibus res dubiis non careret, de staminibus in semine contentis, quod tamen multi physici adhuc negant; *Rudiger in physica divina lib. I. Cap. IV. Sect. IV. §. 41. p. 163.* attamen à regno vegetabili ad animale non valet consequentia, quia circumstantiæ variant rem.

§. XXIII.

*Argument,
pro &
Contra*

Quales fuerunt duo unionis fulcimenta tales sunt quoque illis superstructa demonstrationes, quas breviter percurram. *Demonstr. I. Si anima simul sunt creata, propagatio fit unione.* A. E. Probatio sequitur in Scholio *sunt autem simul creata ideo, quia simul sunt creata omnium corporum humanorum stamina.* Infirmitas argumenti & probationis, satis ex antecedentibus patebit. *Demonstr. II. Si generatio est unio, anima propagatur unione.* Verum est prius E. & posterius. Probatio in Scholio ita audit: *Quia unio non est nisi plurium.* Quid hæc concludant atque probant, aliorum confero iudicio. Ominosum vero est Autorem nostrum cum meris Autoritatibus pugnare, vid. hoc scholion, ubi *Jacheum* sequitur. *Demonstr. III. Si agens naturale non potest producere aliquid immateriale, anima humana propagatur unione.* A. E. Prob. in Schol. *Quia facilius est res productas unire, quam res ipsas producere.* Hic pugnat autor pro creatianis adversariis suis. Probatio vero ita comparata est, ut melior non inveniri possit. Doleo tantum illam non probare quod probandum, scilicet, quod agens naturale nihil possit producere immateriale. Vid supra §. XIV. sub classe *Insulianorum*, ibi demonstrativi, hoc contradictorium non esse, spiritum generare spiritum. Quod ulterius putat dicens. *Anima est spiritus. Spiritum ver. producere est ens infiniti. Homo vero est ens finitum. Ergo solus Deus potest producere spiritus immateriales.* Et ne nimis ad Creatianorum castra perveniat, ponit & quidem bene, quod *Deus nihil amplius creet.* Sed huic jungit. *Omnes*

vero

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI 41

vero animas in principio creavit. Hoc est $\pi\rho\tau\epsilon\upsilon\sigma$ $\psi\epsilon\lambda\delta\omicron\upsilon\upsilon$
 Buddeus l. c. pulcherime ad hoc respondet cujus
 verba hac vice mea faciam, *Aut anima revera in semine
 existunt aut non: Si existunt, nec tamen omnes cum corpore
 quodam uniantur, quorum tandem deveniunt? Si non exi-
 stunt, ergo non simul in primis parentibus fuere condita!*
Demonstr. IV. *Si anima non propagatur unione homo est,
 deterior brutis, A. E. Prob. in Schol. Nam si anima non so-
 la propagatur unione, non propagabitur ex substantia humana
 sed ex nihilo, sive proxime à Deo.* Quisque facile videt
 quanta infirmitate & argumentum & Probatio laboret.
 Nam datur tertium. Si enim anima à Deo vim sese mul-
 tiplicandi accepit, non necesse est ex nihilo produci nec
 creari, sed una anima venit ab altera non essentia nec
 substantia sed saltim numero differens, & quidem per
 vim multiplicandi, quamquam modus specialissimus fi-
 endi nos lateat, ab ignorantia vero modi fiendi ad ne-
 gationem rei non valet consequentia. **Demonstr. V.**
*Si Deus est Deus spirituum omnis carnis, anima propagan-
 tur unione. A. E. Prob. Schol. Nam Deus creavit omnes
 animas, non jam illa à parentibus demum producuntur ex
 nihilo. Restat itaque sola earundem cum corpore unio.* Ad
 hanc respondendum est, idem quod antea. Ergo pro-
 cedimus ad **Demonstr. VI.** *Si Peccatum Originale tra-
 hitur à primis parentibus, irahetur indidem anima. A. E.
 Prob. Schol. Nam anima est peccati $\pi\rho\tau\epsilon\upsilon\sigma$ $\delta\epsilon\upsilon\tau\iota\delta\epsilon\upsilon$ &c.*
 In hoc nos habet consentientes, nisi statueret animas
 in protoplastis segregatas ab invicem existisse, ad quod
 supra responsum est §. 22. **Demonstr. VII.** *Si Massa Chri-
 sti fuit preservata, anima propagatur unione. A. E.* Sed
 ad hoc Argumentum paucis rehero, à Christi Gene-
 ratione supranaturali ad nostram generationem na-
 turalem non valet Consequentia. Ex his allatis appa-
 rebit, quanta veritas huic novæ sententiæ de unione
 insit, & cum hanc unionem per parentes fieri, concedat

dat Planerus, illum non immerito ad classẽ Traducianorum generalem redegei. Celeber. Buddens l. 6. p. 385. hanc sententiam in genere rejicit dicens. Praterquam vero, quod hac ratione $\pi\sigma\upsilon\tau\alpha\phi\epsilon\iota\varsigma$ quadam animarum iterum introducitur, quam facilius assentiant, quam ex sacra scriptura probant: quo factu & hoc cum anime immaterialitate & immortalitate conciliari queat non video &c. Prater Planerum quoque unionis cujusdam mentionem faciunt Creatiani & ex recentissimis, P. Brokie Disp. de origine anime rationalis p. 8. §. 11. & 12. dicit hanc unionem per parentes fieri, allegatque plures autores. Cajetanum, Soncinatem, Ruvium, Conimbricenses, Robert Baronium aliosque. Sed verba ejus ita obscura, & scholasticis terminis comta sunt, ut genuinus ejus sensus erui non possit.

§. XXIV.

Traduciani.

Prælibatis denique plurimis opinionibus tandem ad ultimam pervenio scilicet Traducianorum: à traduce ita dicti, quia statuunt animam propagari per parentes & quidem vi multiplicationis à DEO insita, ita ut anima foetus ab anima parentum quasi traduceretur, sicut surculus ab arbore, seu ut candela accenditur ab altera candela sine interitu & absumptione ipsius. Simile vero hoc loco tantum illustrationis gratia usurpatur, propter commodam significationem, non vero, ut rem ipsam exhauriat, quare multi celeberrimi viri non habent, cur ab hac voce abhorreant. Sperlingius in Antropologia dicit. Traducem methaphorice sumi pro transvectione anime que fiat spermatis beneficio in hominis generatione, & in Defensione Synopses dicit: Tradux est semen propagini respondens, quo generans genito formam novam specie eandem, numero diversam, communicat, & porro Traductio est forma nova numero diversa, specie ejusdem à generante in generationis actu mediante semine, productio. Ex his patet, qui per traducem & traductionem intelligi volunt

Tra-

Traduciani. Est vero hæc sententia omni tempore pro optima habita, quare etiã plurimos per omne ævum ad hodiernum diem usque invenit Propugnatores, qui Creationis sese opposuerunt, nec non cæteris infusianis. Primus inter Christianos fuit *Tertullianus*, quem alij juxta *Placitum Propos. I.* ad Educianus quoque referunt & eum accusant, ac si animam corpoream & materiale statuisset, quia vox *corpus* ei erat, id quod nobis substantia est, ut ipse ex libro ejus de anima colligere occasionem habui, ubi quoque de hac suspitione se liberat, si dicit capite 8. ni fallor. *Anima est immaterialis, simplex, indivisibilis, immortalis &c.* Hunc sequutus est *Apollinaris* juxta *Hieronymum*, qui etiã affirmat maximam partem occidentalium hujus sententiæ fuisse in *Epist. ad Marcellinum*, *Paganinus Gaudentius de Errore Sectariorum lib. III. cap. 58.* Pompejum addit & testatur *Augustinum* magis in opinionem traducianorum propendere. Idem *Gaudentius* pag. 221. dicit. *Pauciores inter patres docuerunt animam creari & immitti, cum plurimi in alias sententias abierint nimirum Traducianorum, quam ipse Gaudentius creationem defendit.* Id quod *Hieronymus*, *Augustinus* & *Hugo Ererianus* testantur. *Augustinus* libro de hæresibus hanc sententiam tribuit *Luciferianis*, quare & scholastici cum *Commodo* & *Thoma Aquinate* illam sententiam hæresin vocant, sed non omnes juxta *Thomasium* p. 26. §. 58. Ipse *Augustinus* vero primo creationem admittit, postea vero cum *Pelagius* inde negaret peccatum originale, sententiam Traducianorum accepit contra *Palagianum*. Id quod ipsi Pontificii in multis locis testantur. Plures patres primæ ecclesiæ qui pro traduce steterint in venies apud *Jac. Thomasi* & *Joh. Wake* l. c. Qui etiã affirmant, quod ecclesiæ *Aethiopia* hujus sententiæ fuerit. Dicit enim *Thomas* p. 25. *Fidem Aethiopicam haud dubiam, quin a veteribus acceptam anno 1534. Davidis Aethiopia Imperatoris ad Johannem III.*

Lusatia Regem Legatus scripto complexusest. In ea inter alia hac leguntur. De animarum propagatione omnes sine ulla hesitatione in hac sententia versantur, omnium hominum animas ab Adam profuxisse & ut caro nostra ex semine carnis Ada, ita quoque anima nostra quasi lucerna in Anima Ada accensa originem suam & naturam ex Adam trahit: Ex quo apparet nos omnes semen esse Ada ex carne & anima. Leguntur hæc addita Davidis Chyrai oratio. i de Stat. eccles. in Græc. p. 200.

§. XXV.

Post Refor-
mationem,

Alios autores ante reformationem, qui huic sententia superscripserunt, idem allegavit, quibus *Joh. Vake l. c.* plures omisos addidit. Post Reformationem vero omnes, qui *Lutheri* doctrinam apprehenderunt præter *Brensius*, qui *Comment. in Genes. Tom. I. opif. 332.* infusioni favet, cui accensendi, *Calixtus Drejerus*, &c. vid. supra *Class. creationorum*. *Lutherus* ipse subinitio dubius fuit. vid. *Tom. IX. Altemb. fol. 1428.* Postea vero mentem suam pro traduce satis declaravit. testantibus, *Andrea Musculo*, *Chemnitio*, *Davido Chyrao* aliisque, qui ipsum audiverunt: *conf. Jac. Thom. in appendice. Philipp. Melancthon in Enarrat. Symb. Nicen.* [quam quadriennio post obitum *Lutheri* scripsit] *Tom. I. oper. fol. 413.* *Quæstio* inquit *agitatur, quomodo in Anima peccatum esse possit, cum anima immediate creentur a Deo. Ad quod facile & plana responso est si dicimus, animas extraduce oriri, quod Augustinus & alii multi docti & sapientes magis senserunt.* Postea omnes paucissimis exceptis hunc sequuti sunt quorum *Joh. Vake l. c.* Nec non *Baierus* magnum numerum recensent usque ad suum ævum. Quibus adjungendus est *D. Joach. Luikemann in Vorschmack göttlicher Güte part. II. Medicos vero & Philosophos usque ad Sennertum, recensuit Partim. Jac. Tom. I. c. plurimos vero ipse Sennertus in tr. de Consensu & dissensu Chymicorum.* Qui vero post eum vixerunt allegavit *Gregor. Horstius in Anthropologia*

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI, 45

logia lib. II, Exercit. X. Nec non ipse Joh. Wake & Cœ-
mèrer, tr. Von der Seele des Menschen &c.

§. XXVI.

Nostri temporibus omnes Evangelico Lutherani traducem defendunt nec de illa sententia discedere possunt salva doctrina de peccato originali &c. Controversiam vero de peccato originali Theologis relinquo. Quorum ex recentioribus Incomparabilis B. Spenerus passim in auro pretiosioribus scriptis suis traducem defendit ex quo varios textus D. D. Præses in suis discursibus proferre & allegare solet. A quo non in totum dissentit magnus Ille *Buddens*, qui quidem ἐπιχειρίδι ele-
git. Sed, in *Elementis philosophiæ instrument.* Tom. II, Cap. VI, §. 9. p. 122. & *Theologia dogmat.* lib. II, Cap. II, §. 16. pag. 366. ad traducem inclinât dicens. Neque enim aliud quid dici potest, quam vi benedictionis divina & juxta ordinem à Deo constitutum, posito, nec impedito actu generationis, statim etiam existere animas, quomodo hoc fiat ignoramus. Idem enim statuunt traduciani saniores, nam vox tradux non involvit eductionem e materia vel semine, neque volunt, traduciani, quod una anima alteram producat ex nihilo, ut putat *Buddens*, l. c. pag. 384. sed una procedit ab altera vi multiplicationis, ipsi à Deo indita, quare egregius ille vir non à voce illa abhorreat, sed rem ipsam inspiciat necesse est, & sic conveniamus in re, in verbis enim sumus faciles. Interim in hac Alma Fridericiana omnes Summe admodumque Rever. Theologi & plurimi ex cæteris facultatibus pro traduce sunt, ut partim ex ore *Maxim Reverend. D. D. Langii* aliorumque audire mihi concessum fuit. De Lipsiensibus idem testatum mihi fert amicus quidam ibi degens. Jenenses & Helmstadienses ἐπιχειρίδι quidem elegerunt, ad traducem vero magis inclinant juxta amicorum quorundam exinde relationem. Wittebergenfes & Tübingenses æçerrimi hujus sententiæ semper fuerunt & adhuc sunt

Nostri ævi
Theologi.

sunt Propugnatores. De Rostochiensibus plurim. Reverend. Dn. M. Okel Ecclesiæ Marienæ Hallensis Archidiaconus Fautor ac conterraneus meus multum colendus ejusdem me certiore fecit Communicando M. S. S. eximii Nominis Theologi Fectii, ubi traducem defendit, id quod de Grakwitzio, Weidnero, Cæterisque almae Rosarum professoribus Theologiæ testatur. De reliquis Academicis Lutheranis aliquid certi experiri occasio mihi defuit, ratio vero suadet, quod cum plurimis sentiant.

§. XXVII.

*Medici &
Philosophi
recentiores.*

E Medicorum & Philosophorum schola post Sennertum & Collegam ejus Sperlingium traducem defenderunt. Celeb. D. Christ. Vater Wittenbergenſium Decur. in *Physiol. experiment. Selt. VII. Cap. II. §. 6. pag. 490.* ubi dicit. primam animam a Deo creatam esse, cæteras vero per benedictionem divinam multiplicari & quidem 67. dicit. Imo etiam benignissimus Creator præterea spiritui huic benedixit, ut contra spirituum aliorum morem, una cum corpore suo per generationem se multiplicare possent & propagare, id quod p. 492. Qu. II. pluribus probat argumentis. Nec minus in *Disp. de Sterilitate utriusque sexus*, partim in præfatione partim cap. I. ubi. I. & 2. ubi in specie dicit. Tametsi quidem ratione vixasse qui quis possit quemodo substantia ejuſmodi immaterialis & vere spiritalis per ejuſmodi unionem & copulam seminum materialium generari possit, sufficit tamen, quod sciamus, benedixisse Creatorem omnipotentissimum omnibus viventibus & in specie homini, ut crescerent & multiplicarent se, qualibet secundum speciem suam, i. e. non solum secundum animam, quippeque sola dat esse distinguere & operari specificum. Neque contradicit spiritum ex facultate divinitus concessa, producere posse alium spiritum, modo scilicet spiritali licet modum illum productionis nondum facis intelligamus, quemadmodum etiam, animam prostrato corpori intime coherere, vel inhaerere, ejuſdemque organa

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 47

organa pro arbitrio dirigere, quotidie videmus, licet modum
 inhesionis & directionis exprimere satis nequeamus. &c. In-
 venies hic quidem non voculam traducis l. traductionis.
 Sed genuinam mentem traducianorum, quaquam etiam
 hinc inde vocula traductionis utatur celeb. ille vir; uti
 etiam sequentes auctores. Tob. Knoblochius Ph. & Med.
 D. Onolbacensium Physicus quondam meritissimus, in *Disput.
 Anatom. & Physiol. Disput. 24. cap. 2. §. 2. p. 680.* dicit *Post-*
habitis aliorum in hac parte opinionibus statuimus, animam
rationalem facultatem velut ipsam animam, ab animabus
parentum sicut corpora a corporibus propagari, quam pro-
pagationem vocant ex traduce. Gregorius Horstius Marpur-
 gensis olim Prof. Med. & Reipubl. Ulmenfis. Archiate-
 atque Director. Colleg. Med. in *Anthropologia lib. II.*
Exercit. X. Quæst. II. p. 220. Ejusdemque Patruus Jacob.
 Horstius Acad. Julæ quondam Profess. Primar. Med. lib.
 8. operis germanici *de oculis natura cap. XI.* qui duo
 viri vocula traducis utuntur. Andr. Jul. Böttcher Acad.
 Julæ Prof. in *Disput. de respiratione fatus in utero 1702. ha-*
bita §. V. dicit, *in primo creatianis actu spiritum quendam*
vivificum semini per potentissimum illud verbum multipli-
camini concessisse videtur summus rerum omnium Conditor
Deus, qui materialem partem omnem actuali & vivificat.
 &c. D. Georg. Francus Phil. & Med. D. P. P. O. & Procan-
 cellarius Acad. Heidelbergensis. in *Corall. II. ad Disput.*
de Ambustis. D. Lud. Fridr. Jacobi Prof. Med. Erfordien-
sis &c. disput. de Anima Causa morborum proxima thes. 29-30.
seqq. ubi de morbis hæreditariis loquitur, eos per gene-
 rationem mediante anima propagari asserit. Nec non
 M. Matthias Gruvius Prof. Philos. quondam ibidem in
Disput. de origine Anima pro traductione stat. M. Hen-
ricus Kippingius in instit. phil. naturalis lib. 9. cap. 3. Am-
mannus Lipsiensium quondam ornamentum in Parænesi
de emendand. Instit. Med. Cap. IV. §. 12. pag. 14. Densgingius
 Prof. Med. Gröningensis *ir. de nutritione animalium Sect.*
I. §. 1.

I. §. 1. pag. 2. *Quirinus Rivinus* Celeber. Lipsiensium Prof. Med. ejusdemque Facult. Decanus Perperuus & Senior ante annum circiter ex hac vita discessit in *Disput. de Spiritu Vitali Cap. III. §. 6.* Ejusdemque Acad. Professor. Med. Polycarp. Gottlieb Schacher. *Disp. de Consideratione anima Medica §. IX. p. 45. & 46.* Nec non in *Disp. de Ratio Rationis & Experimentia usu §. 7. pag. 15.* non quidem aperte sed implicite ad traducem inclinatur. Celeb. *Bohnius de offic. Med. Diss. Part. II. c. V. p. 622.* dicit quidem: *littem hancce [scil. de origine animæ] for. an nunquam terminari posse; propendet Nihilominus huc euss in circulo. Physiol. Anat. Progymnasin. I. pag. 17.* magis sperma deciduum statuere videatur. *Laescherus* item Lipsi. Prof. Med. *disp. Cogitationes sobrie de anima humana §. 7.* vim sese multiplicandi animæ adscribit, sed modum fiendi ignorare fatetur. Præ cæteris vero traducem defendit. *D. Lischwitz* Lipsi. Prof. Botan. & Archiater reipubl. Lipsi. in *disp. de Ortu & Propagatione hominum. §. 16. seqq. Illustr. Scablii in Theoria Medica. Physiol. Sect. IV. de generatione pag. 494.* aliisque locis Consultiss. Dn. *Preses in Physiol. Cap. II. de Generatione §. 57.* multisque aliis locis: *Excell. Dn. Coschowitzius in Physiol. Sect. I. C. VII §. 39.* *Christ. Frid. Richter. Med. Doct. & Practicus Hallensis Celeberrimus.* in *seinem Unterrichts von der selbst Bekantniß des Menschen in I. Theil. Cap. 2. §. 2. pag. 43.* *Excell. Georg. Detherding. Alma Rosarum Sidus Med. Prof. ejusque Facultatis Senior spectatissimus in Palestra Medica Disp. 29. de Generatione & conceptione, Excell. D. Henricus Henrici Collegii Berolinensis Profess. in Disput. hic Halæ habita de transmigratione animarum §. 3. & §. 9.* multis argumentis probat Animam cum semine parentum transmigrare in conceptum multique alii. Nec non *Clariss. Rulliger Med. D. in Physica divina lib. I. Cap. II. Sect. V. §. 43. 44.* contra infusianos & §. 45. pro traduce militat p. 103. *Aug. Frid. Cemerer Med. Doct. & Pract. Zöribigenensis Th. Unterr.*

suchung

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 49

suchung von der Seelen qui totus tractatus pro traduce pugnat contra Insufianos. *Job. Jac. Woyten Med. Doct. in seiner Medicinischen und Physicalischen Abhandlung von sein selbst Erkänniß. cap. 1. pag. 1. & 2. dicit: die einträchtige Generation ist so beschaffen / daß sie nicht allein den Körper / sondern auch zugleich die Seele und also den ganzen Menschen zeugen.* *Beatus Nemherus Argentoratensis Med. Practicus in Physiol. cap. XI. Membr. I. §. 11. p. 333. multis argum traducem defendit.* *Bauer-müller, Phil. & Med. Doct. atque Professor Würtzburgensis in specimine Theoria Medica Physiol. §. 65. pag. 59.*

§. XXVIII.

Argumenta pro traduce Militantia potissima tam rationi quam revelationi convenientia sunt. 1) DEus Animæ benedixit eique indidit vim sese multiplicandi Genes. I. v. 28. 2) Hanc vim multiplicandi in actum deduxit summum numen, Evam ex costa Adami tam quoad corpus quam quoad animam pro ducendo. Quia nullibi mentio sit, de nova Animæ Evæ creatione seu in spiratione. Genes. 2. v. 22. 3) DEus ab omni creatione quiescit postquam creaturis benedixit, Genes. 2. v. 2. Quam benedictionem reiteravit. Genes. 8. v. 17. 4) Si aliis animalibus concessum & datum sit sui similia generare, idem eo magis hominibus competit, alias essent deteriores illis. 5) Totus homo consistit ex anima & corpore; Si itaque homo hominem generare debet juxta Mandatum divinum, sequitur non tantum corpus, sed etiam animam generari à parentibus. 6) Generatio non contradicit essentiæ spirituali animæ, neque ea inde pro materiali habenda est, quia consistit in activitate motoria, motus vero in perpetua numerica divisione consistit: *Confer Illustr. Stahl. l. c.* 7) Anima est subjectum peccati originalis. Si itaque hoc per parentes propagatur juxta Psalm 51. v. 7. sequitur etiam animam per parentes propagari, 8) Actiones Morales

Argum.
pro &
contra

dependent ab anima. In infantibus experimur, eos tam quoad mores quam quoad corpus parentibus similes gigni. Ergo necesse est animam tanquam causam huius effectus à parentibus in infantes transduci. His ceu præcipuis cætera superstrui possunt. Plura testimonia ex Sacra scriptura occurrunt. Genes. 5. v. 3. *Adam genuit filium ad imaginem suam.* Genes. 46. v. 26. *Omnes anima cum Jacobo in Egyptum profecta, qua ex lumbis ejus provenerunt sunt 66. anima.* Genes. 15. v. 3. 2. Reg. 4. & 10. v. 18. Psalm. 132. v. 11. 89. v. 5. ubi foetus respectu patris vitalis propago vocatur. Psalm VI. v. 7. *In iniquitatibus conceptus sum & in peccato concepit me mater mea.* Jobi 14. v. 4. *Quis dabit mundum ex immundo.* Joh. 3. v. 6. *Quicquid natum est ex Carne caro est.* Quare regeneratione egit I. Petr. 1. v. 23. Ejusmodi plura invenies locis jamjam citatis præsertim in *Joh. Wake Tr. von dem Ursprung der menschlichen Seelen.* Camerer l. c. Lischwitz l. c. v. 25. &c.

Difficultatum hanc sententiam prementum potissimè sunt 1) Quicquid propagatur per traducem illud extenditur & dividitur: Extensio & divisio vero sunt contra Naturam Spiritus immortalis, ad hanc objectionem jam responsum est supra sub classe infusianorum in Argum. Pro S. 15. Nro. 3. pag. 28. Confer. Lischwitz. l. c. S. 18. & Rüdiger in Physico divina lib. 1. cap. II. Sect. V. S. 45. reprehendit eos, qui ex hoc fundamento volunt animæ materialitatem arcere. 2) Si anima per parentes propagatur, debet, aut e potentia Materie educi aut ex nihilo produci. Atqui prius est contra immaterialitatem animæ, posterius vero esset miraculum, quod solus Deus potest producere: In quo Planerus omnem nervum posuit contra Traducianos multique alii celeberrimi Viri. At jam supra sub classe Unionistarum ad hoc responsum est. Scilicet dari tertium inter productionem ex nihilo & eductionem e materia nempe, quod anima infantis prove-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI, § I

proveniat ab anima parentis : licet modus fiendi lateat.
 3) Traduciani inter se discrepant, num anima proveniat
 à patre, vel à matre, vel ab utrisque simul : Ergo Hypo-
 thesis illorum est admodum incerta. Resp. Sed quod
tibi non vis fieri alteri ne feceris. Nam quantum diffe-
 runt adversarii à se invicem, ergo à diversitate circum-
 stantiarum ad rem ipsam non valet consequentia. In-
 terim tamen plurimi Philosophi & Medici in eo consen-
 tiunt, animam à Patre provenire, Theologi vero cum
 paucissimis putant hoc contra religionem esse. Quia
 inde sequeretur, quod Christus non habuisset animam
 seu naturam humanam. Sed pace tantorum virorum
 dictum sit, quod hoc nihil probet, quia Conceptio &
 Nativitas Christi fuerunt supra Naturam, & quod hic
 ratione patris humani deficit, illud per miraculum com-
 pensatum est, ut anima Christi humana à Maria virgine
 proveniret. Pro secundo dicunt, Matrem non posse
 tot alterationes in Embryone producere, nisi anima fœ-
 tus pars animæ matris esset : Hic vero ex natura & Con-
 sensu animarum inter se invicem, longe alia ratio in-
 propatulo est. Id quod *Consuliss. Dn. D. Preses in Phy-
 sol. VIII.* Argumentis satis luculenter probavit ; qua-
 re etiam hanc classem mitto consitendo, me cum illis
 sentire, qui animam à patre provenire probant. Illustr.
 Stablius, Dethardingius, Coschwitzius, Nentherus, Bauer-
 müller, Planerus, Lischwitzius, Rüdiger plurimique alii
 tam philosophi quam medici. Reliqua argumenta con-
 tra Traducianos ut plurimum prolata haud magni mo-
 menti sunt.

§. XXIX.

Ultimo Paucis videamus *Mechanicorum* senten- *Mechanici*
 tiam. Hilarissime quidem aliquam sententiam de prop-
 agatione & origine animæ scriptis suis inseruerunt,
 quia sibi persuadent, hoc supra nostrum captum esse ;
 Quare contenti sunt, si omnes materiales circumstan-
 tias

tias in negotio generationis concurrentes recensere sciunt, in quo præstando maximam impenderunt in dultriam, multaque bona invenerunt & in lucem protraxerunt, quæ tamen haud principiis mechanicis, quam observationibus anatomicis quadrant; dolendum modo est, tot Viros alias eruditissimos materiæ tantum tribuisse, principio vero rationali, quo præditi sunt, cujusque beneficio tantum eruditionem acquisiverunt, omnes principales vires denegasse. Interim tamen quoad Propagationem per parentes ambigit. *Illustr. Bergerus: de Humana natura lib. II. cap. I. pag. 464. dicens: Sed quomodo mens seratur humana & urumne ea ex patre, an potius ex matre, an vero ex utroque procedat, questio est difficilis ac pene indissolubilis. Nam comprehendere animo non possumus, qui ex substantia spirituali & individua decidere aliquid ac separari queat. Quæ enim de propagatione anima per traducem & emanationem afferri vulgo solent, ea, quia sunt metaphora & similitudines, à rebus materialibus desumptæ, cum spirituali illius ac individua natura minus conveniunt. Quare hoc Dei opus mei vim ingenii longissime superat, quod præstat pie revereri, quam audacter arguam.* Cum hoc celeberrimo Viro illi, qui mihi constant, Cæteri Mechanici consentiunt, & fere iisdem verbis utuntur, si aliquid de hac re loquuntur. *Brendelius in Dissert. de Embryone in Ovulo præexistente ejusdem sententiæ est, multosque allegat consentientes.*

§. XXX.

*Traducian.
hypothes.
est probabilior.
cæteris.*

Omnium Ergo opinionum potissimarum hætenus de origine animæ humanæ prolarum brevem historiam, quoad fieri potuit, habes. Me verò si quæras cui subscribere placeret, lubenter concedo, quod tacendo respondere mallet, nisi tot argumentis evictus & edoctus crederem, maximam probabilitatem Traducianorum hypothesi inesse. Quippe quæ 1) magis conveniens est natu-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 53

naturali methodo, nam ipsa generatio fit in natura 2) Privilegium divinum per hanc vere exserit illud cresce & multiplicamini 3) Assimilatio liberorum satis manifeste illam prodit. 4) Totus processus generationis hanc stabilit sententiam 5) Propagatio peccati originalis juxta hanc optime probari potest. 6) Juxta hanc evitamus Deum causam peccati, injustum, crudelem &c. accusare. 7) Hac stante multas difficultates in explicando negotio generationis superare possumus. 8) Imo certum terminum animationis constituere & JCiis aliquid certi de hoc themate suppeditare licet ex hac hypothesis, cui sequens caput superstruendum erit.

CAPUT III.

DE

Termino Animationis Foetus humani constituendo.

§. I.

EX precedente capite major certitudo elucescit ad *Caput præcedens est fundamentum* terminum animationis inventiendum & constituendum, cum inde pateat origo animæ, seu unde proveniat. *hujus,* Dux ergo classes generales nobis sese præbuerunt. Quarum altera ab extra, altera vero ab intra à parentibus animam provenire affirmat. Prioris classis vero Auctores uti de origine animæ valde discrepant, ita etiam parum inter se conveniunt de termino animationis. Ergo brevissime dissensum eorum proponam, deinde vero laborabo certum terminum constituere, ita ut rationibus & Autoritate optimorum scriptorum evinci possit.

§. II.

Plurimi antiquissimorum nullam fere animationis *Animatio seu* mentionem fecerunt, quare *Petrus Hurtadus de Mendoza a post partum,*

G 1

dicit

dicat. *Disp. de Generatione & corruptione. II. Sect. IX. §. II.*
 Ut enim ex Anatomia aliquid conjici possit, attamen qua se
 Embryonismi periodus, & quod animationis initium, nec
 Hippocrates, nec Galenus, nec Aristoteles sciunt, novit au-
 tem, qui novit omnia. Sed mea sententia hæc responsio
 non decet virum eruditum: Si enim haud ultra ollam
 & offam (ut dicunt) sapere, & in rebus arduis statim
 ad Deum recurrere, ibique asyllum ignaviae atque igno-
 rantiae quærere vellemus, tunc rudis & iners rusticus
 optimus foret Philosophis. Interim tamen non desunt
 ex veteribus philosophis & Medicis, qui de animatio-
 nis initio egerunt. Juxta *Tertullianum* enim & *Justum*
Lipsum Crediderunt Stoici cum nonnullis Academicis,
 animam non in utero, sed post partum Embryoni seu
 foetui communicari. Unde *Tertullianus* lib. de Anima
 cap. 23. refert. Non in utero concipi animam, sed effuso jam
 partu nondum vivo infanti extrinsecus imprimi, Caterum
 semen excubitus muliebribus locis sequestratum, motuque
 naturali vegetatum compinguescere in solam substantiam
 carnis, eam conditam & de mæri fornace fumantem & ca-
 lore solutam, ut ferrum ignitum, & ibidem frigida im-
 mersum, ita aëris rigore percussum & vim animale[m] rape-
 re & vocalem sonum reddere. Hoc Stoici cum *Aeneside-
 mo* & ipse interdum *Plato*, cum dicit, perinde animam ex-
 traneam alias & extorem uteri prima aspiratione nascentis
 infantis adduci, sicut expiratione novissime duci. Imo
Justo Lipsio memorante *Stobæus* in phys. dixit: Stoici
 dicunt non statim rationem inferi, verum a sensibus & ima-
 ginationibus colligi circa annum I. tum. *Lipius* vero bene
 hic monet, hoc non de anima ipsa, sed de usu rati-
 onis intelligendum esse, quia infantes ante I. tum an-
 num, parum ratiocinantur. Ex Medicis vetustissimis
Hicesius referente *Plinio* non parvæ autoritatis Medicus
 fovit hanc sententiam, scilicet animationem post partum
 fieri. *Plin. lib. 27. cap. 24.* & in *Athenco* non procul

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 55

ab initio lib. 7. Nec non testante *Tertulliano* & *Pamelo* in libr. ejus de anima. Dixit enim *Hicesius*: jam natis animam superduci ex aëris frigidi pulsū, quia & ipsum vocabulum animæ penes Græcos refrigerationi & vento responderet. Ex ea persuasione quoque in partu difficili non veritus est foetum cum spiculo quodam aëneo seu unco, quem ἐπιβροχέτην vocabant, dilaniare & extrahere; de cujus unci usu & ministerio vid. *Com. Celsus* lib. 7. cap. 2. Sed huic se opposuerunt, *Hippocrates*, *Aesclepiades*, *Eristratus*, majorum quoque Professor *Herophilus* & mitior ille *Soranus* (qui ultimus tres lib. de anima scripsit) cum certi essent animal conceptum esse atque ita miserati infelicissimæ hujusmodi infantia, ut prius occidatur, ne viva lanietur, de quo sceleris necessitate non dubitat *Hicesius*. Testante *Tertulliano*, qui illum hanc ob rem perstringit, omnesque cum illo sentientes, nec minus *Hippocratem* ejusque collegas homicidii accusat, Si foetum occidant in utero Confer. *Bohu*, *Disp. de Abortu salvari*. Cum *Hicesio* quoque sentit *Varro* dicens, Anima est aër conceptus ore, fervescit in pulmone, tepescit in Corde, diffusus in corpore: quam opinionem impugnat *Plutarchus* Tom. II. lib. de propagatione anima & *Lactantius* lib. de opif. Dei Cap. 17. & *Pamelius* in notis ad *Tertull.* lib. de anima cap. 25. Nro. 326.

S. III.

Ab his vero saniores Philosophi & Medici plane Animationis diffenserunt, cum terminum animationis in medio gestationis tempore plurimi posuerunt, quia motum foetus post certus postatus circa illud sese manifestantem pro signo animationis conceptionem agnoverunt, adversarios quoque cum illo motu contingente ad absurdum redegerunt, quibus plurimi infusorum per omne ævum etiã nostro tempore sese subscripserunt, plurimique hunc terminum animationis assumerunt, de qua re infra cap. V. plura occurrunt.

Fortunatus Fidelis de Relat. Medic. lib. III, Cap. 2, pag. 439.

439. edit. Ammanni. dicit. Ergo cum satis constare putem, rationalem animam aliquot a conceptu diebus creari non ita tamen omnibus notum est, quo praesertim tempore ad ipsum contingat. Hic autor jam brevioris post conceptionem terminum admittit licet non certum, multos quoque Auctores allegat, qui partim quarto mensesum Terelio, partim die 50esimo cum Asclepiade, partim 45to cum Ambrosio Paræo, partim 30esimo cum Avicenna, partim 21mo cum Fernelio animam infundi contendunt; sed distinguunt semper inter maris & feminis animationem, & posteriorem aliquot dies post priorem fieri asserunt. *Respius in Camp. Elys. Quæst. jucunda Qu. 51. Nro. 52.* Multos auctores allegat qui partim mense quarto, tertio, partim die 50. 40, 35, 30. animam infundi credunt *Confer. Petr. Garcia Disp. ult. de locis affectis. Mercurialis lib. I. de morb. mulier. cap. 2. ex Aristot. & Hippocrate tenet ante 7mum diem foetum animari. Omnium vero proxime ad conceptionem venit. Thom. Fienus. Medicus celeberrimus. quippe qui lib. de Format. foetus. Qu. X. Conclus. XI. & in Apologia adversus Ant. Pont. Sancta Cruz. anno 1629. edita. defendit, animam die tertio post conceptionem in fundi à Deo, quia corpus suum struat. Ego vero ex eodem fundamento probabo animam sub ipso conceptionis actu foetui communicari, in quo consentientes habeo quosdam, qui sub classe Traducianorum generali & speciali occurrunt eoque reducendi sunt. Antequam vero rationibus id probem, Auctores quosdam, qui præ aliis hanc sententiam tuiti sunt adducam.*

§. IV.

Autores animæ & corporis simul concepti & formati. Tertullianus lib. de Anima Cap. 27. Imo dictum simul Corpus & Animam, & concipi & confici & perfici, sicut & promi, nec ullum intervenire momentum in conceptu, quo locus ordinetur. Hoc probat multis argumentis: Gregorius Nyssenus Disp. de Resurrectione & anima dicit, Posterioriorem esse originem animarum, ipsiusque recentiores esse corporum

DE TERMINO ANIMAE FOETUS HUMANI, 57

perum compositione, nemo sana mente praeditus in animam induxerit. Quum manifestum sit ac perspicuum omnibus, quod nihil ex inanimis habeat in sese vim movendi pariter atque crescendo. At eorum qui in utero nutriuntur, neque augmentum & incrementum, neque de loco ad locum, motus controversus atque ambiguus est. Relinquitur igitur, ut putemus unum & idem animae & corporis constitutionis principium esse. Clarissim. Schacher Dissert. de Consideratione Anima Medica §. 9. pag. 46. dicit: Quamcunque enim de Anima artem amplectamur sententiam, id extra dubitationis aleam positum esse opinor, foetum ante Medium gestationis tempus vita jam cum frui. Cum enim formatio ejus sine vitali motu ne mente quidem concipi possit & praeterea embryonis unius mensis paucarumque dierum qualiter pene membra distincte formata exhibeant, atque ita à paulo grandioribus non nisi magnitudine & teneritudine differant, quis queso eas animatas esse, perfracte negaverit, licet etiam genio suo indigens animam rationalem ipsis de negaverit? Et crediderim ego, quod is, qui ejusmodi tenerrimum embryonem abigit & necat, aequè homicidium committat, quam qui foetui ad vel ultra medium gestationis tempus in utero viventi vim infert: Siquidem qui negant, animam rationalem conceptionis tempore embryoni formando communicari, hi profectò desinitre nequeunt, quo gestationis tempore ea foetui inspiritur. Namque signum à foetus motu sensui matris obvium, quod desinitur, fallax admodum atque incertum esse, foetus trium quatuorve mensium clare doceant, utpote qui subinde ante medium gestationis tempus membrorum externorum motione gravidis molestiam sensu perceptibilem creant. Ut taceam praememoratum corporis organicum motum sine anima rationali cooperante fieri posse, atque adeo foetui ratione vitalitatis corporis ante & post medium gestationis tempus nullam prerogativam competere. Huc usque pulcherrime Schacherus, qui cum B. Bohm de offic. med. Part. II. c. V. p. 622. consentit dicens, de animatione

H

condit

conceptione sine dubio contemporanea & ab hac inseparabili non amplius esse dubitandum, nisi per haerantium ejusmodi abortum animati foetus nefarie cienti, patrocinari & tenelli hujus sanguinis & necis corcum se quis exhibere velit. B. Nentherus in Physiologia cap. XI. Membr. I §. XI. ag 334. in octavo dicit: Probabilius est animam statim in primo conceptionis momento ovo communicari: Cum enim foetus statim nutriatur & augetur, haec autem actiones vitam praesupponant, vita vero homini, uti superius probatum fuit, ab anima principaliter dependeat, necessario quoque anima in primo statim conceptionis momento, se foetus nutrire & vivere debet, ovo communicari debet. Georg. Francus in Corall. II. ad Disput. de Ambustis dicit: Foetus in utero semper vivit; &c. Hujusmodi testimonia quam plurima afferre possem nisi Consultiss. Dn. D. Praes in Jurisprudentia sua Medica Cap. IV. §. II. & sub fine Capitis in Epicrisi ad Casum I. quam plurimorum Autorum testimonia adduxisset consentientia, quibus addere licet Excell. Dn. D. Coschuitzium in Physiol. Sect. I. Cap. VII. §. 40. Schol. pag. 181. & Ammannum in Paranesi circa emendationem Instit. Med. Cap. IV. Theod. Schenk in Instit. Med. Sect. II. Art. II. §. II. Knoblochtz Disput. Anat. & Phys. Disput. 24. cap. 2. §. II. p. 83 Rallius de generatione Sect. V. §. 14. pag. 185. & 191. ubi dicit: Foetus statim ab initio animalis degit & §. 19. pag. 207 Confer. Claud. de Courve de Nutrit. foetus in utero. Kiperus in Anthropologia lib. I. cap. 16. §. 39. & Instit. Med. lib. I. cap. 42. §. 7. pag. 39. seqq. Olauum Wormian in Instit. Med. lib. I. Sect. I. cap. 7. §. 19. Christ. Vater Disput. de absconlito vita in utero negotio cap. I. §. 8. Multosque alios: Imo uno verbo omnes ad generalem Traducianorum Classsem reducendi, & fere omnes hodierni Medici ac Physici, adeo etiam multi Jcti Vid. infra Cap. V. hoc affirmant, quamvis non scriptis suis aperte inseruerunt, tamen implicite fecerunt.

§. V.

Quibus præmissis rationibus demonstrare annitar, Animationem simul cum conceptione contingere, quo etiam Influxuorum principiis imbuti ex incertitudine & ambiguitate hujus rei sese extricare ansam habeant, Affirmo itaque Animam Embryonis seu fetus simul cum semine virili sub coitu emisso in aruum natura uterum nempe maternum effundi: Ibi que illam (animam puta) post conceptionem factam, ovulum in ovario turgescentem & fecundatum, extunicaque involvente ovarii disruptum liberatum ac per tubam uterinam ab inventore Fallopiam dictam in uteri cavitate protrusum, medianque petiolo ad uteri superficiem internam accretum, ita movere, modificare, construere & formare, ut organica artificiosissimaque illa corporis humani structura inde evadat, quæ superveniente actu nutritionis indes incrementum capit majus, usque absoluta formatione & accedente robore Embryo motu quodam manifestiore sui præsentiam & vitam prodat, denique iusto tempore vel immature in lucem emittetur. Id quod apparebit ex sequentibus demonstrationibus. 1) Consentiant enim omnes Medici & Philosophi in eo, & sanæ ratio ipsa suadet, sæcundationem, conceptionem, formationem, nutritionem &c. nulla alia ratione fieri posse, quam mediante motu. 2) Motus vero ad hos actus perficiendos debet ordinatus, tranquillatus, placidus, successivus, minime vero confusus, tumultuarius, impetuosis & simultaneus esse; Quia 3) subjecta movenda & struenda subtilissima & tenuissima textura sunt, actus vero perficiendi juxta certam normam, ordinem & directionem procedant necesse est, si artificiosissima ionumerisque organis prædita machina corporis humani inde resultare debet. Ex his fluit 4) quod ille motus non sit accidentalis, nec per insultus vagos procedens, sed regularis ad certum finem directus, destinatus & con-

Argumenta
pro.

tinnatus. Ita constitutus ergo 5) nititur principio quodam movente, quod tali virtute gaudet ut ex se & sua natura motum producere, continuare, ad certos respectus convenienter dirigere, & pro urgente necessitate vel augere vel minuire possit, alias non structum regulare, sed frustum irregulare inde emergeret. 6) Hoc principium movens debet [a] immateriale & incorporeum esse, quia motus tanquam actus non ex, nec a materia fit, nec ex substantia, nec essentia materiae & corporum inanimatarum fluit & producitur, sed illis tantum communicatur quoad tempus, quo praeterlapso iterum expirat & avolat, nec cum illis firmiter conjugi potest, ita ut, remoto motu, immobilia remaneant: Si ergo affectus immaterialis & incorporeus est, sequitur necessario, quod etiam causa ejus ita comparata esse debeat. [b] Hoc principium debet ratione & cognitione quadam instructum esse. Illud enim, quod aliud dirigere potest, pro diversitate circumstantiarum, illud etiam cognitione harum circumstantiarum instructum est, & ratione secundum quam hanc vel illam circumstantiam occurrentem vel rejicere vel apprehendere & ad suum subiectum opus applicare possit, nam hi actus non sine ratione nec cognitione perfici possunt, quibus accedit [c] quod Norma quaedam & Idea adesse debeat, secundum quam negotium propositum ita & non aliter instruendum & efficiendum est: Idea vero ex parte cognitione & memoria alicujus rei nituntur, de qua sibi imaginem formant, inde illi actus rationales, immateriales & incorporei. 7) Tale itaque principium movens sub initio adfuit necesse est, quia illo absente motus debitus produci non potest. 8) In toto vero negotio generationis duplicis generis substantiae tantum occurrunt, ex quibus unum individuum evadit. Nimirum una spiritalis vel incorporea scil. Anima rationalis, atque materialis vel corporea, seu sperma virile & ovulum mater-
 num.

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 61

num. Ex quam ergo substantia provenerit ille motus jam descriptus? à Spirituali? an à Corporea? 9.) A corporei subjecti substantia non venit ille motus, quia hic est immaterialis, materia vero inanimata non producere potest actum immaterialialem, nam hoc est contradictio in adjecto. [Nro. 6] Ergo. 10) Necessè est, ut proveniat ab anima rationali. 11) Si ergo proveniat illi motus in actu generationis ab anima rationali, necessè est, ut in primo actu ejusdem negotii nimirum in conceptione adsit, anima: Proveniat de cetero ubinam potest, sive immediate à DEO, sive mediate à parentibus.

§. VI.

Objicis vero I. datur tertium, scilicet. Spiritus ge- *Objection 2.*
nitalis, spiritus animales, spiritus vitales, anima vegetativa & sensitiva, Archæus, Vis blastica, liquor limpidus lymphaticus, sperma deciduum, vis Magnética uteri, & hujus farraginis plura. Resp. Bene! ad cujus generis substantiam referendum erit tale tertium? quantum mihi licuit ex scriptis contradicentium colligere, elucescit, hoc esse subtilissimam materiam, summæ activitatis & ad motus percipiendos aptissimam, imperio animæ rationalis obtemperantem. Etiam atque etiam ergo contendendo ut adversæ opinionis fautores reminiscantur propria confessionis, ubi inveniant, quod illorum tertium non sit principium movens, sed ad motus percipiendos aptissimum, animæ imperio obtemperans. Quicquid enim ab alio motus percipit, alteriusque imperio obtemperat, illud nullos motus ex se & sua essentia pro voluntate producere. ne dicam ad certos scopos dirigere & modificare potest. Et si hoc concederem, Heu! quæ aliæ inde fluerent? 1) Tertium illud invenitur tam in mare quam *farrina*, quia ex subtilissima portione sanguinis scernitur. Ergo. Fœmina possunt concipere sine mare, quod quotidiana experientia contradicit.

H 3

Ob

Observationes enim à Bartholino aliisque allegatae, quod fœminæ ab imaginatione absentibus maribus conceperint & Constitutio quædam Parlam. Tholusani & Anglicani Collegii pro talibus fœminis ab imaginatione concipientibus, nisi maritus extra anglia fines profectus sit. *Confer. Lifchwitz Disp. de ortu hom. §. 23.* Nec minus observationes Harvei, de certis brutis sine mare concipientibus, in animis eruditorum nostri ævi parum fidei inveniunt. 2) Supra demonstravi, quod actus in negotio generationis occurrentes, involvant rationem; si ergo illud tertium tales actus perficit, sequitur, quod sit rationale. Nemo vero hoc concedet. Plura ob temporis angustiam hac vice non attingam. Interim tamen plurimi etiam adversariorum mecum sentiunt, scilicet animam sub conceptione fœtui communicari, quanquam animæ vim struendi corpus non concedant, ad quod credendum illos haud cogo, si demonstrationibus fide-re recusaverint.

§. VII.

Obiectio II,

Alia vero obiectio occurrit: Si stamina in ovulo adsunt, non opus est principio movente antea descripto, quia solus motus sanguinis organicus mediante coitu excitatus ad illa stamina evolventa sufficit. Resp. Quid de existencia staminum in ovulo habendum, supra jam cap. antecedente sub classe Unionistarum §. XXII. monitum est. Num vero positis talibus, motus organicus sanguinis ad ea evolventa sufficiat ex simili quodam clarior evadet. Si machinam quandam hydraulicam construere debes & undique varia delineata ac præparata ligna ceteraque materialia apportas ad marginem fluvii cuiusdam, quæ ad talem machinam extruendam necessaria sunt, eaque omnia juxta seriem componas, ita ut præterfluens aqua tanquam causa movens futuræ machinæ in flumine semper in motu sit, imo certis artificii in vehementiore prolapsu rodigatur; Architecta vero omittitur, qui

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 63

quidelineata materialia sibi invicem jungat, componat & in ordinem redigat, quo machina quaedam hydraulica inde exstruatur: Tunc sane aqua magno strepitu & vehementiori impetu intra ripas suas profluet per plurimam secula, & nunquam machina hydraulica inde emergit: ita quoque comparatum est in ovulo, sanguis propecllitur motu organico, imo abruptitur interdum ovulum & detruditur in uterum, fitque ex affluentibus humoribus magna moles, quae deinde summo periculo faminarum excernitur. Sed quia architecta & principium movens rationale defuit, non machina organica, sed deforme frustrum productum est. Id quod per multas observationes comprobant. Dicitur quidem omne simile claudicat, sed hoc simile tantum illustrationis non vero probationis gratia prolatum est, quia ex palpabilibus rebus major provenit convictio.

§. VIII.

Objicitur ulterius III. Si anima rationalis sit architecta corporis sui & simul in conceptione adsit, omnes coitus esse debent foecundi, aut tot animae perduntur, quot coitus infaecundi perpetrantur. Respondeo per instantiam. Homo seu natura hominis vel anima, quod idem mihi est, in moralibus non semper finem impetrat, quem intendit. Ergo in homine nulla anima rationalis est praesens. Falsitas conclusionis est manifesta. Ergo ulterius probabo illam infaecunditatem non principio immateriali formandi sed laes vel impeditis actionibus huc spectantibus attribuendam esse. 1) Quando sperma virile non debita consistentia gaudet, ut anima eo pro vehiculo uti queat, nam quis diceret, si in gonorrhoea multum seminis effluit, in eo semper animas esse & effundi. 2) Quando sperma alias bene constitutum animam involvens non in arvom natura protruditur, sed justo citius emittitur vel nimis celeriter ejaculatur, vel plane vaginam uteri non ingreditur, in quo

Objectio XII.

ubi-

ultima casu, si ex proposito fiat, crimen Onaniticum locum invenit. *Conf. Lischwitz. Disp. de ore hominis § 25. Simon. de impotentia conj. cap. 2. Th. 3.* 3) Quando membrum per quod quis vir est nimis breve fuerit, ut semen usque ad orificium uteri aspergere nequeat. 4) Quando morbus progressus sit, quo corpus nimium debilitatum est, ut natura magis ad sui ipsius & corporis conversationem, quam ad propagationem prolis reliquas vires & animi & corporis impendere necesse habeat, aliaque plura. *Confer. Dn. D. Praxia. Jurisprud. Medica Cap. II. de Potentia & impotentia Generandi §. 20 seqq.* 5) Quoad feminam, quando ob multas impuritates in vagina uteri haerentes semen virile ad uterum profluere non potest. 6) Quando in ipso utero praesto sunt impuritates, quae sperma non admittunt, sed impediunt, quo minus ad peragendos motus ad generationem tendentes & necessarios locum inveniatur. 7) Quando uterus nimis arcte clausus est, vel ob spasium rigidum vel progressam conceptionem. 8) Quando semen ob nimiam laxitatem vel atoniam non continetur in utero sed rursus refluit. 9) Accedit denique morositas matris, Discordia & Antipathia semen communicatum non motu blando accipiens sed contrariis motibus respuens. *Conf. D. D. Prax. Praxis Extemporanea Cap. VI. pag. 95. seqq. & Jurispr. Med. loc. cit.* Laesis itaque organis & actionibus anima in hisce casibus finem propagationis in actum deducere non potest, nam cessantibus mediis cessat effectus, seu qui vult finem, vult etiam media juxta philosophos, alias anima nostra esset omnipotens, quod vero soli Deo competit, qui nobis potestatem limitatam tantum concessit in actionibus vitalibus. Possunt itaque frequentes coitus citra culpam animae in spermate latentis & praesentis infocundi contingere. *Confer. Illustr. Stahlii Disp. de Sterilitate Fœminarum, Christ. Vater Disp. de Sterilitate utriusque sexus. Prae cæteris vero D. D. Praxia.*

Præsid. in Jurisprudencia Medic. Cap. II. prolixius sterilitatis vel impotentia causas perquisivit, qno B. L. remitto.

S. IX.

Objicitur ultro, quod sæpius Conceptus spurii loco veri obtingant. Si vero negotium generationis rationaliter perageretur ab anima, tunc omnes conceptus deberent veri esse; Quod vero hoc casu non fieret. Ergo anima, si quod motibus suis perficeret, negotium generationis magis turbaret, quam rationaliter dirigeret. Resp. Hoc itidem fieri potest salva thesi, imo pugnat pro ipsa! quis enim non videt, in monstris, nævis maternis, aliisque similibus defigurationibus & spurriis conceptibus, imaginationem & petulantem phantasiam vim suam exserere citra accessum fascinationum aliarumque materialium circumstantiarum. Confer. *Dn. D. Præf. cap. de Generat. S. 23. pag. 31.* qui hanc tractationem speciali discursu multis solidis considerationibus illustrat, cujus etiam ipse mentionem fecit in *Jurisprudencia Medica* ubi de monstris disserit; Quis porro diceret, imaginationes tales à matris, terrore, timore, gaudio aliove animi pathemate ortas fœtui communicari & imprimi posse, si juxta adversariorum sententiam corpus Embryonis ex rudimentis jamjam vel in semine vel in ovulo latentibus necessitate quadam vel accedente alimento congruo constituatur, nec principium rationale talem structuram perficeret, quod in formatione impedita & turbata talem imaginem terrificam vel aliam sibi à matre communicatam & impressam struendo corpori suo imprimeret. Nam si anima negotium generationis turbare potest, & quidem actu physico influente, cur non ipsa illum dirigere poterit ad congruum successum. Inde vero non sequitur animam in conceptione non abesse, sed potius adesse. Confer. *Welschium in Zebe*

Zammen's Buch Part. II. cap. 39. *Zach. lib. IX. Consil. 21.*
Thom. Fienus tr. de Vi imaginationis. Illustr. Dn. D. Hoff-
mannus Disp. de Morbis foetum in utero alique.

§. X.

Obiectio V.

Tandem dicitur si anima jam in conceptione foetui communicatur, debet praesentiam suam motibus manifestare, quod vero ante medium gestationis tempus non fit. Ergo non ante illud adest. Resp. Hoc itidem fieri potest, quanquam anima adsit. Nam anima non potest se prius motibus vehementioribus manifestare, quam corpus plane constructum & perfectum sit, roborque necessarium ad edendos motus acceperit. Quis vero interim argumentaretur? In homine dormiente nulla vestigia praesentis animae reperiuntur, quia immobilis jacet. Ergo in homine dormiente nulla praesens est anima rationalis. Patet itaque infirmitas objecti, nam anima potest adesse, licet non validioribus motibus sese prodatur. Quidquod experientia docet; faminas aliquando ante medium gestationis tempus motus quosdam percipere, si dicunt. *Es kriecht im Leibe / als wenn lauter Ameisen darin wären &c.* Nam mox post conceptionem motus tonicus in locis genitalibus fit auctior, & sanguis majori copia illuc propellitur, quod non sine aliquali sensu fieri potest, vid. infra cap. IV. Nec opus est motu validiori sese manifestet anima. Confer. *Dn. D. Praef. Physiol. Cap. II. §. 25. 26. seqq.* Ex his allatis apparebit, quo jure & fundamento statuendum sit animam foetui sub conceptione communicari, & exinde distinctionem in foetum animatum & inanimatum tollendam esse Plura de hac re invenies in *Dn. D. Praesid. Jurispr. Med. Cap. VI. de Animatione & Abortu*, partim §. II. partim vero in *Epiarisi ad casum I. de Animatione sub sine capitis annexa. Es Ej. Physiol. Cap. II. ubi §. 28. seqq. XX. Argumentis probat*

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 67

bat, Animam habere capacitatem struendi & formandi corpus in quo heret & operatur, disp. Ejusd. de Abortus noxia & nefanda promotione. Si itaque corpus format, debet ab initio ad esse.

CAPUT. IV.

DE

Ufu hujus tractationis in Medicina Theoretica & Practica.

S. I.

Quid vero hæc disquisitio proficiat Medico? forsitan aliquis ex me rogaret, si norit? quando Embryo animæ rationalis particeps fiat? Cui respondeo mox videbis. Medici enim præcipuum objectum, circa quod ipsius officium versatur, & cujus causa salutarem artem Medicam ediscit & exercet, est (strictius loquendo, homo vivus, quatenus vel insanitate vel in statu morbofo constitutus est. Hanc ob rem necesse est, ut bene caleat, sanitatem præsentem conservare, eamque amissam congruis remediis restituere. Neutrum vero rationaliter præstare poterit, nisi bene cognitum habeat, atque perspectum, in quo præcipue consistat hominis sanitas, cujus contrarium est morbus seu Valetudo. Hæc scientia iterum nititur cognitione corporis quoad singulas partes, fluidas & solidas, quoad structuram, officium &c. 2) Cognitione animæ quoad vires, facultates, qualitates, operationes &c. 3) Cognitione relationis Animæ & corporis in se in vicem, quod nempe corpus sit pro anima & anima invigilet usui corporis, ita ut unum sine altero consistere haud possit, utrumque vero arctissimo

nexu cohaereat. Ex hoc iterum fluit; Si anima & corpus tali mutua relatione & correlatione inter se invicem gaudent, opus est, ut Medicus non solum corpus ejusque indolem &c. intime noscat, sed etiam animæ, quia nihil efficeret in nudo corpore, etsi omnia pharmaca ei præberet, nisi anima motibus suis succureret corpori, ad quod conservandum omnes vires impendit: Quam rem fufius & diserte explicavit *Dn. D. Praefes in tract. de medicane. mod. oper.* Ergo omnino Medico interest, & summe necesse est, si bene calleat vires & qualitates animæ, quomodo his vel illis motibus corpus suum conservare, alias vero alterationes, quæ illud destruunt & in periculum mortis redigunt, avertere valeat. Hoc vero non valet tantum in homine nato per omnes ætatis periodos, sed etiam in homine nascendo à prima conceptione usque ad sui exclusionem. Si itaque Medico cognitum est, animam mox sub conceptione cum corpore jungi, illi quoque facile erit explicare & demonstrare, unde artificiosissima illa fabrica corporis nostri possit ex tam exigua particula in tantam molem accrescere, ex materia informi & rudi in machinam mirifice compositam & subtilissimis organis varii generis intertextam redigi, ex una guttula lymphæ pellucidæ, duplicis structuræ corpus evadere, imo, potest vitæ, formationis, nutritionis, cæterarumque actionum causam veram indicare, ne ad tot voces barbaras & qualitates occultas confugere opus habeat.

§. II.

Ufus in Pathologia & Semologia.

Scimus ergo ex physiologicis, sanitatem in eo consistere, si præcipue omnes motus in corpore nostro tranquille & placide procedant, morbos vero oriri, si motus turbentur impediuntur & plane supprimantur aut e contrario nimis augeantur: Hæc vero sunt potissimum per animi pathamata, aut ex errore in usum non

non

non naturalium commisso. Si itaque tenellum nostrum foetum anima & vita praeditum noverimus, in quos tales motus occurrunt, qui impediti vel aucti nocent; Patet facile, cum subtili communicationi animi pathematum obnoxium esse, quamquam non sibi ipsi obvenientium, tamen à matre communicatorum, nec non ceterorum errorum matris in diata commissorum, & cenam luerere debere & per consequens à prima conceptione variis morbis obnoxium esse. Quorum causas vero non semper & unice ex sanguine per vasa umbilicalia affluente vel nimio vel deficiente vel dyscrasia laborante derivare, sed in communicatis à matre ideis quarere debemus. Quid enim solus sanguis sibi relictus ad formanda monstra & producendos naevos maternos contribuit praeter materiam nutritioni & accretioni dicatam: nisi principium formans in negotio suo pravis & corruptis ideis ab imaginatione & phantasia matris communicatis turbatum, tot praeter naturalia corpori suo tenellulo fabricando imprimeret.

S. III.

Non vero tantum sibi ipsi morbos procurat natura Embryonis cum pravis illis a matre communicatis Ideis, *Causa morborum conceptionem* terrificis, tremebundis, &c. sed reciproce matri quae causa quorundam morborum evadit. *sequentium;* Quam primum enim mater concepit, mox à natura illius motus versus uterum augentur & major portio sanguinis ad illum congeritur quam antea, videlicet ad foetum ceo novum hospitem nutriendum. Natura foetus vero tantum sanguinis mox sub initio ad nutritionem & appositionem in admodum exiguo corpusculo non absorbere & adhibere potest, quare motu contrario superfluum repellit ad placentam & substantiam uteri, ubi congestio & appulsus nihilominus continuatur. Inde fit, ut primo vasa uteri turgant, ibique & in vasis annexis sanguis

stagnet: Inde oriuntur tensiones, stricturae & spasmi circa regionem hypogastricam & in hypochondriis. Unde porro regurgitationes sanguinis partim per vasa hæmorrhoidalia interna versus systema Venæ Portæ & annexas partes, partim vero per vasa hypogastrica & venas iliacas internas & hæmorrhoidales externas versus venam cavam, & inde versus partes superiores. Ex talibus regurgitationibus oriuntur stagnationes. a) circa Ventrículum, Lienem, Hepar, Renes & Vesicam urinariam, unde conatus vomendi, appetitus vagus vel plane prostratus, alvus adstricta, vomitus ipsi, malum hystericum, ardor & imminutio urinæ, intumescencia pedum &c. b) partim circa thoracem, unde anxietates præcordiorum, difficultas respirandi, palpitationes cordis, tusses, intumescencia mammarum, adeo erysipelas. &c. partim c) adeo versus collum & caput, inde raucedines, rheumatismi, inflatio tonsillarum, uvulæ, congestiones versus caput, unde dolores capitis, doloris dentium seu odontalgia, Hemicrania, erubescencia, variegatio adeo tumescencia maxillarum seu genarum &c. partim d) versus totam peripheriam, unde motus febriles Germ. Es schauert ihnen über den ganzen Leib: es ist ihnen allenthalben nicht recht/ es thut ihnen alles weh/ es ist ihnen alles zu wieder/ werden blaß/ gelb/ grünlich. emarcescunt, pallefcunt, color cutis est lividus, circa oculos apparet circulus nebulosus, urina pallet mox rubet & gaudet nubecula ad fundum subsidente & quæ hujus generis plura. Imo omnes actiones sunt depravatae, & incidunt famella sapius in vehementes morbos. Quæ vero pathemata omnia ut plurimum remittunt successive, quo major embryo sit, plurisque nutrimenti eget: Plurima circa medium gestationis tempus plane delinunt, quædam vero usque ad partum perdurant. Hæc fuerunt pathemata à nimio sanguinis impulsu orta, similia ne dicam graviora oriuntur ab defe-

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 71

defectu, natura enim Embryonis nutrimento destituta evadit debilis quod mox femellæ sentiunt dicentes. Es ist nicht mehr so lebhaftig / und warm / sondern wird schwer / als wenn etwas hartes da liege / daher würde ihnen so angst ums Herz. Tristes enim Idea communicatur matri ab anima foetus per reciprocum consensum. Unde matres tristes evadunt, incidunt in mœrorem & graves morbos & adeo in Melancholiam, nisi mature succurratur. Quales casus Consult. D. D. Præf. in Colleg. de affect. Mulier aliquos recensuit. Confer. D. D. Hoffmanni Disp. de morbis foetuum in utero, ubi quamplurimos morbos recensuit foetum in utero corripientes, eosque observationibus corroboravit. &c. Joh. Oton. Horstii Dissert. de Foetu Abortivo iherico & Rud. Jac. Camerarii Disp. de Foetu 46. annorum.

§. IV.

Occurrit hic quoque occasio de Signis Conceptionis *De Signis Conceptionis* paucula adijcere, in quibus recensendis non prolixus ero quia Consultiss. Dn. D. Præf. in Jurisprud. Medic. Cap. IV. §. IX. seqq. satis hanc materiam pertractavit. Nec minus Beat. Wodelius in Disp. de Notis gravidarum & D. Hilscher. Disp. de opere generationis in Foeminis & Slevogt Disp. de Partu naturalis cum præternaturali collatione §. 12. Theod. Schenk. Disp. de Conceptione. Multique alii innumera collegerunt ejusmodi signa, quare in hunc diem certitudo singularium signorum nulla est. Si vero collectim consideratur omnino aliquid cerri indicant. D. D. Præf. l. c. §. IX. Hilscherus l. c. præ cæteris quædam signa §. 6. protulit, sua sententia nunquam aut parum medicum deserentia. Scilicet frequentiore solito ad urinam reddendam stimulum, quod per 12. annos expertus est & confiteor mihi ipsi aliquos casus obtigisse, ubi talis stimulus urinæ certum signum conceptionis fuit, cui adjuungere possum cum Hilschero nubeculam in urina emis-

sa, propefundum repertam, & decolorationem mensium mox post conceptionem prima vice recurrentium. *Quæ* omnia sæpe laudatus *D. D. Præses l. s.* summa industria collegit & indicavit. Quam plurima signa itaque simul sumenda sunt, si conceptionem factam explorare necesse est, ubi jam memorata symptomata simul in Considerationem veniunt. Et mea sententia major certitudo hujus rei invenienda esset. Si Medici praxi dediti omnia signa occurrentia attente observarent, & secundum temperamentorum diversitatem in certas classes redigerent, tunc omnino res clarius evaderet, quia hætenus confusum chaos existit magna copia signorum (sine distinctione 1) temperamentorum, 2) ætatis, num juniorum an ætate provectorum, 3) circumstantiarum in primiparis vel alii, 4) num in sensibilibus vel robustioribus, 5) vitæ generis &c. collectorum. *Confer. Rejes. Camp. Elys. Quest. Jucund. qu. 49.* ubi innumeralia signa protulit.

S. V.

Usus in Therapia & Praxi.

In Therapia Generali & Speciali Considerationis itidem usu non destituta est. Si enim Medicus ex antecessis sciat, Embryonem mox post conceptionem animatum esse, tunc majori circumspeditione utatur in propinandis remediis. Validiora enim evacuantia hic facile abortum procurare possunt, nec minus remedia calidiora & spirituosiora concentrata, cum in hisce subjectis sanguis jam commotus & in organo constitutus sit. Nec promiscue VS hic administranda, nisi omnes circumstantiæ ad amissam rationis & experientia redactæ sint, alias in minus plethoricis magnum damnum procuratur, si detracto nimio sanguine tristes tales casus suboriuntur, ut *Consultiss. D. D. Præses* nuper in Collegio memoravit, quod scilicet femina quædam gravida, VS. larga perpetrata in talem tristitiam internam,

DE TERMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 73

ternam, & moerorem inciderit vix consolabilem, adeo Melancholia proxima fuerit, ob ideam ab intra communicatam, an si Embryo nutritione destitutus esset detracto nimio sanguine. Alias vero VS nes in hisce casibus multum emolumentum promittunt, quia in primis mensibus non omnis adnutritionem foetus destinatus sanguis consumitur, sed remissus & refluxus ad partes vicinas concurrente mensium fluxu suppresso multa in comoda producit, ut supra demonstratum §. III. hujus capituli, confer, Excell. Hoffmann Med. Syst. Tom. I. part. II. cap. 13. §. 5. & Sub Praesid. Consult. Dn. Praesid. nuperrime Hojelsinus hoc thema ventilavit de V. S. gravidarum, ubi multa bona huc referenda occurrunt. Nec non Dn. D. Hilscher Diss. de Legitimo V. S. usu in Gravidis. De Medicamentis vero abortum provocantibus Conf. Consultiss. Dn. D. Praesid. Diss. de Abortus noxia & nefanda promotione ubi plurima & remedia & cautelas & circumstantias suppeditavit, mihiq; in eo orium fecit. De Curandis vero Morbis foetuum in utero materno, conferenda est, Disput. Dn. D. Hoffmanni de hac materia habita. Plura hoc loco e practicis addere tempus & spatium non permittit, quare B. L. contentus sit hisce, est quod velim, cum haec dissertatio tantum speciminis loco ventilata sit, si vero prolixius fuisset tractatus vocandus esset. Interim tamen quae a me non prolata sunt B. L. inveniunt in Autoribus allegatis passim obviis.

CAPUT V.

DE

Usu in Medicina Forensi.

§. I.

Maximum denique usum praesens nostra tracta. Jcti distinctio habebit in Medicina Forensi, ubi haecenus quunt in factis.

K

tum anima-
rum & ina-
nimatorum.

distinctio in foetum animatum & inanimatum viguit, quam deinde poena abortus promoti vel ordinaria vel extraordinaria sequuta est, quia expulsiorem foetus inanimati [ut vocant] non inter homicidia retulerunt Jcti: De termino vero animationis, post quem poena ordinaria sequi debet, ita incerti & dubii sunt, uti antea cap. III. indicatum est. Sed cum in criminibus aliquid certi requiratur, constituerunt terminum animationis in medio gestationis tempore in jure Saxonico, quia tunc palpabilis motus Embryonis animationem factam prodit. Caeteri vero Jcti, cum audierint a Medicis, hunc motum saepius longe ante medium gestationis tempus contingere, terminum poenae ordinariae post perceptum illum motum constituerunt. Antequam vero rem ipsam inspiciamus de poena ordinaria vel extraordinaria constituenda, necessarium duxi loca illa recensere, ubi in jure & apud Jctos de hac materia agitur, quantum, mihi possibile erit. *Marcianus L. Divus 4. ff. de Extraord. crim. L. si mulierem 8. ff. ad. Leg. Cornel. de scar. L. Cicero 39. ff. de panis. L. 38. ff. S. qui abortionis aut amatorium poeculum dant, etsi dolo non faciant, tamen quia mali exempli res est, humiliores in Metallum, honestiores in Insulam amissa parte bonorum relegantur, quo si eo mulier, aut homo reperiret, summo summo afficiuntur. Pluresque leges & Autores Collegerunt. Martheus de criminibus lib. 47. Digest. V. de Extraord. Crim. Cap. I. de Partu abacto. Carpz. in Praxi Crim. Part. 1. Q. XI. de criminibus. Pagenstecher in Aphorism. Juris Disputat. de Ventre (qui Vulgo Zänstgen in Keller) Visione VIII. pag. 488. seqq. Simon. in Praxid. Academ. Disputat. de impotentia Conjugalit, Unrath de Conceptione & jure Ventris. Wildvogel de Jure Embryonum Cap. IV. Servus. Jurisprud. Min. lib. III. tit. 24. de Extraord. Crim.*

DE TÉRMINO ANIMAT. FOETUS HUMANI. 75

Crim. in Stryk. Tom. IV. Usus Mod. ff. lib. XLVII. tit. XI. de crimin. Extraord. §. 14. Illustr. Thomasi. in Not. ad Lancelott. Lib. IV. 10. Inst. Jur. can. §. 7. p. 2101. Nro. 388. ad quorum aliquos Dn. D. Pres. in sua Jurisprud. Medica provocat; In Jure Canonico Decret. Greg. lib. V. Tit. XII. Cap. 20. De Homicid. Vol. Qui dat causam. abortioni, homicida est, si conceptum erat vivificatum animal rationale alias fetus; Et in Art. 133. Const. Crimin. Car. V. So jemand einem Weibs-Bild durch Zwang / essen oder trincken ein lebendig Kind abtreibt / wie auch einen Mann oder Weibs-Bild unfruchtbar macht / so solches vorsehlicher oder böshafftiger Weise geschieht soll der Mann mit dem Schwerdt als ein Todtschläger / und die Frau so sie es auch ihr selbst thät erräncket oder sonst zum tode gestrafft werden. So aber ein Kind / das noch nicht lebendig wäre von einem Weibs-Bild getrieben wird / sollen die Urtheiler der Straff halber zu denen Rechts-Verständigen oder sonst / wie zu Ende dieser Ordnung gemeldet Raths pflegen. Confer. hic varii in hunc Art. Commentarii Stephani, Clasenii, Ludovici, Cressialiorumque. Ex quibus omnibus satis luculenter apparet, abortum procuratum summo supplicio puniendum esse. Jcti vero hic distinguunt, ut supra jam dictum est in foetum animatum & inanimatum &c.

§. II.

Ex Capitibus antecedenribus vero luculenter apparet hanc distinctionem curatius rem observando non absoluti valoris esse, quia foetus à prima conceptione anima rationali jam gaudet. Cum vero Jcti in talibus casibus ordinarie Medicorum Consilia explorant, ita etiam primis temporibus factum est. ut, cum legislatores juris civilis principiis stoicorum imbuti crediderint, foetum non semper animatum & vivum esse, sed post medium gestationis tempus talem fieri, mitiorem poenam

*Distinctio in
foet. anim. &
inanim. est
collenda.*

nam decreverint pro illis hominibus, qui ante illud tempus abortum procurarent. Juris Canonici vero Autores nec non Carolus V. principiis Creatianorum & infusianorum imbuti, iterum de tempore infusionis animæ incertum erant, quare manifestum illud signum motus embryonis circa medium gestationis tempus obtingens acceperunt, & ratione illius poenam dictitarunt. Adeo Elector. Saxon. Augustus in Part. 4. Constit. 4. ex dissidio Theologorum & Medicorum Jenensium & Wittenbergensium dubius fuit cui crederet, quare itidem hoc medium gestationis tempus tanquam certum terminum fancivit. Testante Carpovio Prax. Crim. Part. I. Qy. XI. Nro. 3. Ergo illis temporibus connivendum, nostro vero aeo, ubi tot Medici, Philosophi & Theologi affirmant, animam propagari per parentes Vid. Cap. II. & inde nihil aliud sequi possit, quam animationem simul cum conceptione fieri; Imo ipsi Creatiani cum Eieno Fortunato Fideli & Zachia confiteantur animationem paucos dies post conceptionem fieri, adeo Zachias simul cum Conceptione, testante Consult. D. D. Praef. in Juris, r. Med. l. c. Vix crediderim JCtos ambigere omnem abortum pro homicidio declarare. Quam ob rem D. D. Praef. in Diss. de Abortus noxia & nefanda promotione prolixius de hac consideratione egit, multisque rationibus & testimoniis demonstravit, talem distinctionem poenarum tollendam esse. Et ante eum Georg. Francus. Prof. Heidelbergens. in Corall. II. ad Diss. de Ambustis dicit: *Fœtus in utero semper vivit; hinc eadē distinctio illa inter factum in utero vita præditum & nondum vivum, ac propterea semper homicidium patrat qui abortum procurat* B. Bohnius de offic. med. dupl. Part. II. Cap. V. dicit: *de animatione conceptioni sine dubio contemporanea &c. nisi per hesitantiā ejusmodi abortum animari fœtus nefarie civenti patrocinari, & renelli hujus sanguinis & necis correm se quis exhibere velit.* Cujusmodi graves expressiones hinc

hinc inde in plurimis supra Cap. II. & III. jam allegatis autoribus occurrunt, quæ nostri ævi JCtos movere deberent, palpalem auctoritatem Veterum Doctorum parvi habere, reliquiasque papatus ex jure Canonico profluentes penitus, præcipue in terris protestantium ejicere, ne juxta Bohnium necis Corvei vaderent.

§. III.

Agnoverunt quidem varia JCtorum lumina, distinctionem in animatum & inanimatum foetum omittendam esse, nec ad crimina extraordinaria referendum esse abortum ante medium gestationis tempus. Scilicet: *JCri Sanio- res illam distinctionem omittunt.* *Matheus* de Criminibus l. c. & *Pangenstecker* l. c. B. *Brunnemannus* in Proc. inquis. c. 9. Nro. 69. Quibus vero alii sese opposuerunt nempe *Carpzov.* l. c. cum multis ibi allegatis autoribus, Ex recentioribus B. *Strykius* in Tom. IV. *Usu Mod.* l. c. §. 14 dicit: Equidem partus statim à primo momento conceptionis vitalis est, juridice tamen pro vitali nondum habetur, quia post dimidium tempus gestationis ipsi matri ex motu parius demum de vitalitate certo constat, & si antea absoluta certitudo de corpore delicti nondum adest, qua tamen præcise requiritur, antequam ad ultimum supplicium devenire possit. Cum quo fere omnes jam viventes sentiunt, ubi ex ore *Illustr. D. D. Böhmeri* & *D. D. Gundlingii* audire mihi licuit, quorum posterior peculiarem Disput. de Abortu elaboratam tenet, proxima occasione publice ventilandam, uti ex ipso audire honor mihi contigit. Id quod *Excell. Cressius* Acad. *Julia* Decus jam in Dissertat. quadam *Jenæ* adhuc degans præstitit. Quippe qui etiam in *Comment. ad Artic. 133. CCC. §. 2. Nro. 1.* dicit: *Disputarum sepe, quo tempore partus animari incipiat: Saxones Dimidium tempus gestationis hic pro termino desinierunt, quod imitati Austriaci pag. 192. Frolich. Alibi ex femina quævari solet, an motum partus in utero senserit, quia in criminali judicio non quodlibet dubium vitæ signum sufficit, sed*

Certum & Palpabile requiritur &c. Ipse demum *Illustr. Noster Thomafius Patronus* ac Præceptor meus nunquam non devenerandus in *Notis ad Lancloctum Lib. IV. Tit. X. §. pag. 2101. Nro. 388.* Confitetur animam & vitam illico post conceptionem esse in foetu. Ibiq; hac occasione multa pulcherrima adducens prolixè de hac re egit, mihiq; in hoc otium fecit, id quod *Consultiff. D. D. Præf. sæpe allegata Disp. de Abortus noxia nefanda promotione*, præstitit. Cum itaq; certam fit, animationem simul cum conceptione fieri, non opus est signis palpabilibus animationis, quia supra allegata Conceptionis signa, animationem simul indicant,

§. IV.

Ergo ne nimis in Jctorum Castra conscendam illorum Scientiæ usui & velut Sanctioni id relinquo, num pœnam ordinariam an extraordinariam constituere velint? cum tot lucis illis jam affuigeat ex tot veterum & recentiorum Medicorum suffragiis præsertim. *Consult. Dn. D. Præsid. Dispnt. jam allegat: & Jurisprudentiæ Med.* Nam id quod illorum antesignanis licuit, & ipsis licebit. Argumenta vero, ac si talis tenellus foetus non homo dicendus esset, seu, quod multis periculis subjectus esset, antequam perfectus evaderet, nihil exacte probant. Ad finem vero perducenda erit tractatio nostra; quæ ut B.L. non in totum displiceat, est quod spero, si vero non omnia ita exacte ipsius desiderio respondit & grata inveniet, veniam mihi det & voluntatem pro facto amplectatur. DEUS Vero T. O. M. clementissime largiatur, ut conatus mei, qualescunque sint, in sui ipsius Gloriam, Proximique emolumentum cedant, id est quod opto. Et sic beatum impetraverò actionum mearum

F I N E M.

* * *

TRadere dum tentas animandi terminus esse
Quis soleat foetus, lauriger ipse tibi
Gratatur specimen praeses, quoque terminus
esto

Hic, fatur, gratus. Nec mora digna capit
Praemia sollertis studii, cultoribus ampla
Quaerant tantum gnavis dat Medittrina suis.
Hos igitur faustos tibi nos vovemus honores,
Gaudia testamur mente manuque tibi.
Numinis auxilium tua porro coepta secundet,
Addat successum consiliisque tuis.
Sic felix poteris medicos tractare labores,
Sic etiam optatus terminus omnis erit.

Benevolentia causa scribebar.

Fridericus Hoffmannus.

Nunc Tibi jam dudum meritam dat Apollo coro-
nam,
Te doctoreali merita mitra comit.
Praemia sudorum sunt haec multique laboris
Sectantur cunctos, sic & Amice, Tuos.
Nunc Animae magnas cum mens sit sistere vires,
Naturae motus delincare cupis.

Quid

Quid igitur facies ? Pugnans ascende cathedram,
Conscriptas docte, Docte defende Theses,
Ex animo grato, queis possum viribus opto,
Adspiret cunctis, SUMMUS, Amice, Tuis.

*Sic animus applaudit Auditori hactenus sedulo &
honoratissimo, gratulabundus*

Georgius Daniel Coschvitz,
M. D. P. P. O.

Sinea/welche stets die Würdigsten bedenckt
Von ihren fleißigen und klugen Muses-Söhnen
Will Dich nach Schweiß und Fleiß mit der Beloh-
nung krönen/

Da Sie den Doctor-Hut / Dir heute rühmlich
schenckt /

Den Deine Würdigkeit vor langer Zeit verdienet/
Da Dir in Rostock schon der Ehren-Preis gegrünet.

Ich gratulire Dir Hoch-Verthgeschäkter
Freund

Da Du als Jason hast / das goldne Flietz erhalten /
GOTT wolle über Dich / mit seiner Gnade walten.
Mit dieser Würde sey so Glück als Ruhm vereint
Sev vieler Krancken Trost/die Freude der Gesunden
Und zehle weil du lebst/ Vergnüungsvolle Stunde.

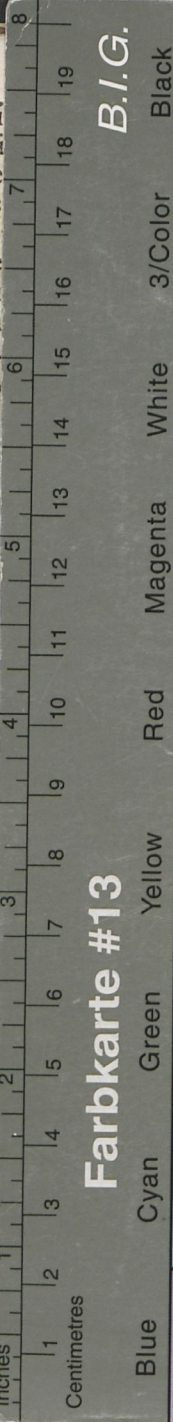
I. R. Brockmann,
M. D.

ULB Halle
002 815 230

3

B.I.G.

Farbkarte #13

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICO-FORENSIS
DE
**TERMINO ANIMA-
TIONIS FOETUS
HUMANI,**

Wenn das Kind im Mutter-Leibe die Seele
empfängt;

QVAM

AUSPICE DEO PROPITIO

Et Consensu atque Auctoritate Gratiſſa Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

POTENTISSIMI REGIS BORUSSIÆ CONSILIARIO AULICO,
MEDICINÆ ET PHILOSOPHIÆ NATURALIS PROFESSORE PU-
BLICO ORDINARIO FACULTATIS MEDICÆ DECANO
SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore ac Promotore suo omni honoris cultu prosequendo,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMIS IN MEDICINA HONORIBUS, ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS

HORIS LOCOQUE CONSUVETIS,

ANNO MDCCXXIV. D. XI. NOVEMBR.

PUBLICÆ AC PLACIDÆ ERUDITORUM VENTILATIONI SUBJICIET,
AUCTOR ET RESPONDENS

LUDOVICUS HANSEN,

GRABOVIO - MEGAPOLITANUS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis JOANNIS CHRISTIANI HENDELII, Acad. Typogr.